T'ZAMENSPRAKEN

TUSSCHEN

DEN WELEDELEN GESTRENGEN HÉRE

W: TZLAUSKI, (Willem V)

Gouverneur, en Opperdirecteur van alle de záken, benévens eerſte en voornaamſte Voogd

van

DEN HOOGGEBÓREN HÉRE GRÁVE

V.....E N.....N.

enz: enz: enz:

EN TUSSCHEN

DEN WELEDELEN HÉRE

L: SPITHASKA, (Hertog van Brunswijk)

Bevelhebber over alle de loontrekkende Knegten van welgemelden Gráve enz: enz:

Uit het Poolsch vertaald.

Te ANTWERPEN,
By WILLEM VANDER PALEN,
MDCCLXXXI.

EERSTE T'ZAMENSPRAAK

TUSSCHEN

DEN WELED: GESTR: HEERE

W: TZLAUSKI,

EN DEN WELED: HEERE

L: SPHTHASHA.

W: TZLAUSKI [*alleen.*]

Ach! — welk een zwáren last is my opgelegd! — Ik moet over *alle* de záken van den Graav, die zo menigvuldig, — van zo veel gewigts, — en zo moeijelyk te beſtieren zyn, myn oog láten gaan! — 'k moet alle zyne belangens zo yverig en getrou behartigen, als of het myne eigene wáren! — Belangens, van zo eene onderſcheidene natuur, en zo bezwaarlyk in allen opzigten te bedoelen! — Belangens, waar van niet alleen de welſtand van de zo wyduitgeſtrekte bezittingen van den Graav; — maar ook de voorſpoed van alle zyne Ingezetenen onmiddelyk afhangt! — Een voorſpoed, die my al even zo téder, als het byzonder belang van den Graav zelven behoord ter harte te gaan: — dezelve is my te gelyk met het opzigt over de veelvuldige

eigendommen, en zorgelyke záken van den Graav op het duurst aanbevolen! — En, daar ik het geluk der Borgeren, door het gehéle Graavſchap heen, juist alleen *daar* door bevoorderen kan, dat ik voor de Eer', het Intrest, en de Eigendommen van den Graav zelven met de gezetſte oplettendheid wáke; — zo maakt dit mynen post nog byzonder lastig en verdrietelyk, dat ik my geenzins beloven kan door zo een gemoedelyk beſtier van záken de toegenegenheid van alle de Ingezétenen van den Graav, waar by myne eige rust en veiligheid, en myn eigen genoegen nogthans het allergrootst belang hebben, te zullen tót my trekken: — SPHTHASHA, aan wien ik myne opvoeding alleen verſchuldigd ben; — een Man, die door langdurige naarſpeuringen, en eene beproevde ondervinding den aart en de denkwyze der Ingezetenen van den Graav grondig kennelyk is; — een Man, die, ſchoon ik nu wel verre in Rang boven hem verhéven ben, echter nog veel hoger boven my in verſtand en doorzigt uitmunt; — een Man, aan wiens dierbáre leſſen en getroue onderrigtingen ik het alleen te danken hebbe, dat ik nu inſtaat ben, om zo wel de natuur, als het gewigt van myn Ampt, en de grootheid myner onvermydelyke verpligting by my zelven eens bedaard te kunnen indenken; — die Man heeft my (ô! hoe yverig en welménend ging hem dit

al-

altoos af!) meer dan eens voorgehouden, dat ik, dezen Post my opgedrágen zynde, bevinden zou, dat de Onderdánen van den Graav zig in twéé Partyen verdélen zouden. — De eerſte Party, zeide hy, zal beſtaan uit die genen, die zig wel de waare beminnaren van den Graav noemen; doch, die zeer weinig, ja bynaar geen' kennis' of begrip van zyne wezenlyke belangens hebbende, niet anders gewoon zyn als oppervlakkig daar over te denken; — en dezen zullen het zyn, die, hoe trouhartig ik ook het waar belang en Intrest van den Graav in het oog houde; zig echter heimelyk, door gebrek aan een verëischt doorzigt, onverſtandig tegen my verzetten zullen. — Zo dra zy maar niet terſtond het dádelyk voordeel van myne Schikkingen genieten; — of, als zy door hunne onkunde het heilzaam doelwit daar van maar niet bevroeden kunnen; — zullen zy hun best doen om hunne eigene grillige begrippen boven de myne te doen gelden; — En, wanneer zy maar d'allerminſte onaangenaamheden, waar van zy de reden niet bevroeden kunnen, en waar uit nogthans hun eigen geluk en bloeijenden voorſpoed moet geboren worden, ſlegts een weinig tyds gevoelen, zullen zy my al terſtond hunne achting en Lievde weigeren; — zy zullen een ongunſtig denkbeeld van my opvatten, — en dat denkbeeld, onder verbloemde termen, elkanderen in ſtilte médedélen,

om alzo het getal myner wederſtrévers van tyd tot tyd al gróter, en nog gróter te máken! — Zy zullen hun ongegrond misnoegen niet openlyk durvende laten blyken, als vrézende voor de magt, die my van den Graav gegéven is, het zelve op de geheimſte wyze tegen my koesteren, voeden, en aankwéken; zodanig, dat het eindelyk tot eenen verborgen Haat zal overſlaan, die mógelyk ('t is den Hemel bekend!) door den tyd wel tot eenen openbáren Haat uitbarſten zal! — En evenwel is het zéker, dat, indien ik my niet aan duizende beſchimpingen, aan groot gevaar, en aan nog meer ongenoegen voor my zelven wil zien blootgeſteld, my dan aan de innige hoogachting en Lievde van alle déze Ingezétenen van den Graav, hoe ongelukkig en verkeerd zy ook denken mogen, ten uiterſte gelégen ligt: — Die party heeft den grootſten aanhang; en is daarom de ſterkſte: — Het onverſtand kan gemeenlyk alles doordringen, 't geen het ſchranderst oordeel en 't voorzigtigst beleit, met de uitgebreidſte kundigheid gelykerhand alle vermogens inſpannende, nooit in ſtaat zouden zyn uit-te-richten: — Ik moet my niet alleen gevreesd; maar ook by elk bemind maken, zal ik wel doen, en Eer' inleggen. — Richt ik nu myn beſtier van záken in dier voegen in, dat déze Party in alles genoegen hebbe; en ſchik ik my volkómen naar háre be-

begrippen; niet veel béter zal het dan weer met de andere Party, die myne zyde kiest, en die, (zo als de Heer SPHTHASHA my geleerd heeft) wel verre de verſtandigſte en doorzigtigſte is, geráden zyn. — Déze, niettegenſtaande háre aanhoudende believingen, haren zin niet hebbende, zal dan, op haar beurt, ook al ophouden my te willen behágen; — zy zal zig van my afſcheiden; — zy zal my laaghartig en onedelmoedig noemen, en myn gedrag allerwegen zoeken hatelyk te máken; — of, indien dit niet gebeure, zal men my door kragt van rédenen aantónen, dat ik de verkeerde Party volge; — men zal my zulks ten ſterkſte afráden: — 'k zal dan overtuigd moeten zyn; — en alzo genoodzaakt en verpligt wézen myn beſtier weer over eenen anderen boeg te wenden: — Maar! — welk eenen geweldigen ſtroom zal ik *dan* weer tegen my hebben! — Daarenboven is het ontwyfelbaar, of myne zéven Medevoogden van den Graav zullen het ook geenzins alle even zeer met my eens zyn: — Die zullen ook al weer onderling verdeeld wézen: — d'Een zal die, d'ander weer déze Party kiezen: — Dit zal verwarring báren; — déze verwarring zal alle myne troue raadgévingen in den wind doen ſlaan, en myne heilzáme pogingen verydelen! — Intuſſchen zullen de Graav en alle zyne Ingezétenen daar merkelyke

ſcháden by lyden (ô! hoe groot zyn toch de naádélige gevolgen der onderlinge twédragt niet!) — My! — My alleen zal men dan de ſchuld daar van géven, en zo zal ik noch van den Graav, noch van zyne Onderdanen, noch van myne zéven Medevoogden regt hartelyk gelievd zyn!... O! moeijelyken Last derhalven, my al zo vroeg op myne ongeoeffende ſchouderen gelegd! — Een Last, waar onder my de enkele overwéging myner dure verpligting al reeds zuchtende doet gebukt gaan! — Een Last! — hoe zwaar, — hoe onaangenaam, hoe zorgelyk ook, echter nog door my niet zonder roem behoord gedrágen te worden!.... Hoe is dit my mogelyk! — Daar by komt nog het gevaar der listige verleidingen myner aanbidders, en vleijers, waar aan ik my gedurig zie blootgeſteld! — Déze kunnen my naar hun welgevallen wegſlépen, zonder dat ik het eens merken kan! — Deze zyn inſtaat, om my het verkeerdſte Systhema zo ſmákelyk te máken, dat ik myne toeſtemming daar aan onmogelyk weigeren kan!.... Ach!.... mogt ik onder dit alles maar eerlyk blyven! Mogt niets op my eenig vermogen hebben, om my van myne dure verpligting los te máken! — Mogt ik in alles maar het waar belang van den Graav en van alle zyne Ingezétenen regt treffen! — dan! — Hemel! dan..... Maar, daar komt waarlyk Myn Heer Spthasha: — dat ik

my herſtelle! — Hy zal gewis de aandoeningen van myn hart bemerken! — Hoe ontveinz ik die het best! — Ei!..... maar 'er is geen ontveinzen aan: — Hy kent my te zeer van naby: — Myne ogen en gelaat zullen hem terſtond de bekommering myner ziele aankondigen: — Ach dat hy daar van maar niets beſpeurde! — Ik zou hem alles zeggen moeten, en dan. . . . . .

L: SPHTHASHA [*binnen getreden, en de wederzydſche complimenten verrigt zynde, gaat tégen den Heer* TZLAUSKI *over zitten, en hem ſterk in d'ogen gezien hebbende, zegt:*]

My dunkt gy ziet zo peinzende, Myn Heer! — Is 'er iets, dat u ontrust?

W: TZLAUSKI.

Och neen! Myn Heer! maar ik heb wat hoofdpyn. —

L: SPHTHASHA.

Dat zie ik béter. — 'Er moet iets zyn, dat gy u ſterk aantrekt. Nooit heb ik u zo bedrukt gevonden. 'Er moet u of een treffend ongeval wedervären zyn, of gy vreesd voor iets, waar van het vooruitzigt u zwaarmoedige gedagten verwekt.

W: TZLAUSKI.

Ik kan u verzékeren, Myn Vriend! dat my niets leets geſchied is; — weez daar volkomen gerust in.

L: SPHTHASHA.

Neem my niet kwalyk! — maar 'er is toch iets, dat u ten uiterſte heeft droevgeestig gemaakt, en zeer onaangename gewaarwordingen in u heeft doen opryzen, welke gy zo wel, als derzelver oirzaak, voor my verbergen wild: — Doch ik bidde u om de tedere lievde, die ik u toedrage! — ontſluit toch uw hart voor my, en ontdek my, wat 'er in uwe ziele omgaat, 't geen u zodanige bekommering baard!

W: TZLAUSKI.

Als ik het dan zeggen zal; ik was bézig, om my uwe zo dikwerf herhaalde leſſen nog eens te erinneren, en myne verpligting in te denken.

L: SPHTHASHA.

Ik ben gevoelig over de Eer', welke gy myne geringe, doch allerwelmenendſte leſſen, in vroegere járen aan u gegéven, nu nog gelievd aan te doen: — Maar, hebben die leſſen u dan eenige ſtoffe van bezorgdheid opgeléverd? — Ik meende, dat ik met de zuiverſte gevoelens

t'u-

t'uwaarts doorvuld, u de edelſte denkbeelden hadde ingeboezemd: — Ik meende zelfs, dat ik u het aangenaam vooruitzigt gegéven had, om dien aanzienelyken post, waar toe gy aangekweekt zyt, en dien gy reeds met roem bekleed, eenen luister by te zetten, welke tot dus verre nog nooit daar aan is eigen geweest? —

W: TZLAUSKI.

O! myn Vriend! — de tédere zorge, door u voor myne opvoeding aangewend, kan ik nooit genoeg erkennen! — Dagelyks word ik het nut uwer dierbáre onderrigtingen al meer en meer ontwaar! — Die zyn het ook geenzins, welke my ontrusten; — maar die hebben my alleen aanleiding gegéven, om over het een en ander gewigtig punt, 't welk myn ampt van my vorderd, eens bedaard te denken: — en, onder de ernſtige overwéging daar van, zyn my zéker, — dit ontveinz ik niet, — zwárighéden voorgekómen, die my niet als verdriet en ongenoegen van de getrouſte beyvering myner verpligting voorſpellen.

L: SPHTHASHA.

Zwárigheden van dien aart, Myn Heer! u te belóven van een Ampt als het uwe is! — hoe is dat mógelyk? — daar heb ik geen het minſt

minst denkbeeld van! — Gy maakt my ten uiterſte begérig en ontſteld!.... Ik mag immers die zwárighéden wéten, hoop ik! —

W: TZLAUSKI.

ô Ja! — Maar het bewonderd my zeer, dat u dit zo vreemd dunkt. — Gy hebt my immers meer dan eens gezegd, dat ik ondervinden zou, dat de Ingezétenen van den Graav zig in twéé Partyen verdélen zouden: — dat de ééne Party zig aan myne zyde voegen; — de andere zig tegen my aankanten zoude; — en dat daar door ook eene oneensgezindheid tusſchen myne zéven Medevoogden van den Graav ontſtaan zou: — En dit is juist het geen, daar ik zo véle verdrietbarende zwárighéden uit voorzie. — Daar door zal ik geheel buiten ſtaat zyn, om ooit, of ooit, hoe zeer ik ook myn *pligt* behartigen mag, aan ALLEN te kunnen behágen. — Dit alleen zal my een onoverkomelyk misnoegen zyn, dat ik, zo ik vreeze, met all' myne goedhartigheid, en innigen lust, om elk door die vriendelykheid, die gy my altoos hebt aangeprézen, en my hebt ingeprent, te believen, gepaard met eene getroue handhaving van mynen post, nog de kwáde man zal wézen, en dat men my alleen wyten zal de onaangenaamhéden, die den Graav zelven of zyne Ingezétenen mógen overkómen. —

L:

L: SPHTHASHA.

Nu kan ik begrypen, Myn Heer, dat gy u zo véle verdrietelykhéden van uw ampt beloovd: — Maar 't is gelukkig, dat het alleen maar verdrietelykhéden zyn, die in uwe verbeelding beſtaan, en dus geenzins aan uwen Post onafſcheidelyk verknogt zyn.

W: TZLAUSKI.

Zoud gy dat denken? Myn Heer! — Zoud gy waarlyk van begrip zyn, dat ik alle die ongenoegens, waar voor ik gezegt heb bedugt te zyn, nog zou kunnen ontwyken, en evenwel in alles zou mogen handelen, zo als niet alleen met de Eer van myn Karakter; maar tévens met myne dure verpligting, — met eene tédere, en naeuwgezette denkwyze beſtaanbaar is?

L: SPHTHASHA.

Ongetwyfeld, Myn Heer! — Dit lyd by my geene de minſte bedenking. — De zwárighéden, die gy u voorſteld, kómen alleen daar van daan, dat gy uw aanzienlyk Ampt aan den verkeerden kant beſchoud; — en wel aan dien kant, daar het zelve, eenen ondrágelyken last van moeijelykheden vertónende, ontorschbaar zwaar voorkomt; — terwyl gy, op déze wyze denkende, al het grootſche, en verhévene, en dus ook

al

al het zoete en aangenáme van uwen post voorbyziet.

W: TZLAUSKI.

Hoe dat?

L: SPHTHASHA.

Gy beſchoud u te veel als eenen afhangeling van den Graav en uwe zéven Medevoogden.

W: TZLAUSKI.

Wel, is dit zo niet?

L: SPHTHASHA.

Neen, Myn Heer! — Gy moet u beſchouën als uit de hoogte op hun nederziende: — Gy moet u aanmerken als magtöeffende, en als aan den Graav en uwe Medevoogden zelv de wet ſtellende. — Alle de záken en belangens van den Graav zyn aan u het allereerst, en voornámelyk aanbevolen. — Buiten u kunnen uwe Medevoogden geen enkel ſtrô aan ſtukken byten: — Zy moeten allen by u ten offer kómen. — Gy ſteld alle hóge en láge dienáren van den Graav af- en- aan, naar uw welgevallen; — en dus.....

W:

W: TZLAUSKI.

Geſteld eens dit is zo: — wat geevt my dit, om eigenlyk *die* verdrietelykhéden, waar voor ik vréze, en die ik u heb te kennen gegéven, te *bóven* te komen?

L: SPHTHASHA.

Dit volgt daar zeer natuurlyk uit: — want hebt gy de magt over de aan- en afſtelling van alle de Amptenaren van den Graav; — dan ſtaat het ook ongetwyfeld aan u om zodanige perſónen te kiezen, van welke gy de zékerſte verwachting hebt van ze naar uw hand te zullen kunnen ſtellen. — Let hier naeukeurig op: — Begunſtig met de openvallende ampten de zulken, die gy weet, dat u ontzien en vleijen zullen, op hoop dat gy hun en hunne familiën daar door al meer en meer bevoordelen zult. — Zo doende zult gy alles naar uwen zin krygen: — Gy zult over den Graav en uwe Medevoogden zelv regéren: — Zy zullen u bynaar als eene Godheid ontzien: — Alles, wat gy zegt, zal als een uitgemaakte zaak by hun zyn: — Een verzoek van u zal aangemerkt worden als een Eisch, die men niet kan of mag ontzeggen; — en de geringſte uwer Eiſchen zal niet alleen een wet zyn; maar zal zelfs ſchrik aanjágen. — Wat dunkt u, Myn Heer! doet déze beſchouing van uw Ampt

het

het zelve niet in een gansch andere gedaante voorkómen? — Sluit déze beſchouing niet volſtrékt alle onaangenaamhéden alle ongenoegen ten eenenmále buiten? — Wat toch kan aangenámer zyn, dan te gebieden; en zelfs door die genen, die ons aangeſteld hebben, even zo gevreesd, als geacht te worden?

W: TZLAUSKI.

Ik moet bekennen, nooit in dier voegen over myn Ampt gedagt te hebben. — Gy geevt door déze uwe beſchouing waarlyk eenigen lucht aan mynen boezem; — maar.....

L: SPHTHASHA.

Gy ſchynt nog niet volkómen voldaan te zyn: — U blyven, merk ik, nog twyfelingen over. — Wat is toch uw *maar?* Myn Heer! — Houd geene zwarighéden agter, bid ik u! — Ik zal u alles oplosſen.

W: TZLAUSKI.

Ik wilde zeggen, dat gy alles te zeer aan den voordéligſten kant voor my beſchoud. — Gy onderſteld, dunkt my, wat veel. — Gy denkt, dat all' myn doen en laten, by den Graav, by zyne Ingezétenen, en by myne Medevoogden

maar

maar altoos voor goede munt zal worden aangenomen: — dat alle myne voorſlágen maar blindelings zullen gebillykt; — dat alle myne Eiſchen en verzoeken zonder bedenking maar zullen worden ingewilligd: — dat myn wil en myne begeerte altoos geſchieden zal; — en dat ik het dus in alles naar myn' zin zal hebben; — Doch hier vreez' ik ten ſterkſte voor. — Myne Médevoogden zullen zig gansch zo gemakkelyk niet láten leiden, dunkt my: — Zy zullen maar al te zeer hun gezag bewáren: — Zy zullen niet ligt vergéten, dat zy zelven my hebben aangeſteld, en dus meerder zyn, dan ik. — Daarenboven zyn zy gansch niet misgedeeld van dat verſtand, en die voorzigtigheid, om wel te wéten, en met alle bedaardheid te overleggen, of zy myne begrippen volgen moeten ja, of neen. — Zy zullen my nimmer iets toeſtaan, 't geen zy maar eenigzins begrypen, dat de Ingezétenen van den Graav te veel bezwáren of benádelen zou; dewyl zy niet alleen het intrest van alle die Ingezétenen ten ſterke in het oog houden; (gelyk zo wel hun, als myn post médebrengt) maar hen ook, uit hoofden van derzelver groot aantal, niet weinig ontzien; vrézende, dat dezelve anders eens t'zamenſpannen, en tegen hun opſtaan mogten. — Behalven dit alles zyn myne Médevoogden zelven het doorgaans onderling niet eens; — en, daar de

een zig dus voor my verkláren zal, zal de andere tégen my zyn: — En zo, dunkt my, zullen alle myne heilzame pogingen altoos gedwarsboomd worden.

L: SPHTHASHA.

Harſenſchimmen! — waarlyk harſenſchimmen, Myn Heer! (als ik het zeggen mag) en verkeerde begrippen! — die niet anders als gevolgen zyn van eene nog niet genoegzáme ondervinding, — van eene láge gedagte van u zelven, en van een gedeeltelyk al te hoog, gedeeltelyk al te gunſtig denkbeeld 't welk gy van uwe Médevoogden vormd. — Gy ſteld die Héren meer te zyn dan gy zelv: — Dit is nu in een' zekeren zin wel zo; — maar gy moet onder eene vriendelyke en minzame houding een gezag en eene deftigheid vertónen zo overëenkomſtig met uwe hóge geboorte, (die ongetwyfeld veel Edeler, dan die uwer Médevoogden is) en zo majestueus, dat zy om hunne meerderheid wel haast niet meer denken zullen. — Gy verbeeld u vervolgens die Héren als menſchen van verſtand en voorzigtigheid: — 't is mogelyk, dat gy hen te recht als zodánigen aanmerkt; — Maar, [*zyne ſchouders ophálende*] — God bétere het! waar láten zy toch eene van déze beide voortreffelyke begaavdhéden in doorſtrálen? — Zy mógen eenig verſtand met opzigt tot het beſtier hun-

hunner eigene byzondere záken, en in het behartigen hunner eigene belangens bezitten; daar twyfel ik geenzins aan; maar dit komt hier niet in aanmerking. — Ik beſchou hen in betrekking als Voogden van den Graav; — en, als zodánigen aangemerkd, is de vraag, of zy wegens hun verſtand wel zo zeer te roemen zyn, als gy ſchynd van gedagten te wézen? — Of blykt dit uit die langdurige raadplegingen, welke zy houden, zo dra hun maar eens het een of ander punt voorkomt, 't geen een weinig buiten dat klein cirkeltje is, waar in zy gewoon zyn, als een paard in de rosmólen, rond te lópen; — zonder dat 'er dan nog, na all' het menigvuldig deliberéren, zodánig een beſluit gebóren word, waar van men het verſtand en de voorzigtigheid als váder en moeder zou durven opgéven? — Indién zy, dunkt my, regte kundigheid van die záken hadden, welke hun als Voogden van den Graav zyn toebetroud, zouden zy ten minſte in gevallen, die een ſpoedig, doch wel-beráden beſluit vorderen, niet zo drálende, zo traag, zo onvoordvárende zyn. — Altoos heb ik gedagt, dat een kundig en verſtandig man zyn oordeel en beſluit altyd gereed heeft; en, zo dra men een' zaak grondig kend, dat men 'er dan ook terſtond een gezond oordeel over vellen, en een vast beſluit dies wegens némen konde. —

W: TZLAUSKI.

Dat zy wat langdrádig in het némen van bepaalde beſluiten zyn, dit is waar; maar dat is geen téken, dunkt my, van onverſtand, of onkunde; maar een' wyz uitwerkzel hunner tédere voorzigtigheid, die hen de záken altoos naeukeurig doet onderzoeken, eer zy tot een beſluit kómen; en waar door zy dus nooit onbezonnen over een' zaak oordélen. —

L: SPHTHASHA.

Ik ſtem dit voor een ogenblik eens toe: — Maar wat is die voorzigtigheid anders, als een gewrogt van eenen bekrompen, en benaeuden geest, in hun alleen door onverſtand en onkunde veroirzaakt? — Waarlyk, daar verſtand en kundigheid heerſchen, daar behoevd de voorzigtigheid, die uit háren eigen aart altoos zeer traag en langzaam is, geenzins verlégen te zyn om tot een afdoenend beſluit te tréden. — Zeker! Myn Heer! als ik het zeggen mag, zo als het op myn hart ligt, dan geloov ik, dat hun grootst verſtand, hunne meeste kundigheid, en eenigſte voorzigtigheid alleen beſtaat in eenen magtigen ſchatkist te verzámelen en by een te houden, ten einde zig by alle voorkómende gelegenhéden daar méde gemakkelyk en zonder ſlag of ſtoot te kunnen redden, al was het zelfs,

dat

dat hunne Eer' of ten minſten de Eer van den Graav daar door eene onherſtelbare ſcháde leed. — En déze gering-ſchatting hunner Eer' en hunnes Roems brengt dikwerf te weeg, dat zy zeer gereed zyn, om die génen, waar van zy door den tyd maar *eenige* moeijelykheid vrézen, groote dienſten te doen, op hoop van maar verſchoond, en ten einde (daar zy zig toch door geene moeijelykheden met Glorie meer kunnen heen redden) van maar in het genot hunner ſtille ruste geláten te worden.

W: TZLAUSKI.

Wel! is dit geen deugdzaam en wyz begrip, de zoete rust zo lang te bewaren als het mogelyk is? — Zy begrypen zeer wel, dat, door zig zelven in oneenighéden te wikkelen, de Ingezétenen van den Graav zo wel, als zy zelven, daar van de onaangenaamhéden gevoelen zouden: — En wat kan men zig zelven; — wat kan men anderen verſchaffen, 't welk zoeter is, dan de ruste?

L: SPHTHASHA.

Dat ben ik volkomen met u eens, Myn Heer! maar, wanneer men de Rust kópen moet ten kosten van die Eer, die men verpligt is even als zyne eige te handháven: — Wanneer men

de Rust voor den ſchandelyken naam van *laag-hartigen* en *bloodaart* ruilen moet: — Wanneer men zig daar door niet als verachting en ſmaad op den hals haald; elk een ſchandelyk denkbeeld van ons doed vormen, en ieder een gelégenheid geevt, om ons dat ontzag te weigeren, 't welk wy, eene waare grootmoedigheid van ziel, en wyz beleid te zámen párende, ons van elk zouden kunnen doen toedrágen; — dán geloov ik zeker, (en ik zou zulks op goede gronden kunnen aantónen) dat dit begrip zeer verkeerd is. — Indien men die onnoemelyke ſommen, die men al van tyd tot tyd in ſtilte verſpild heeft, om quaſi het aanhoudend genot der zoete ruste ongeſtoord te blyven genieten, beſteed had tot zulke wyze eindens, als geſchikt wáren, om den Graav in eenen reſpectabilen ſtaat te brengen, zyne bedienden zo buiten als binnen s'huis tot een aanzienelyk getal te vermeerderen, en elk alzo te doen zien, van welk een gevreesd vermógen hy is; — dan vertrou ik zéker, dat men zo dikwerf met de beurs niet zou hebben behoeven open te ſtaan; maar dat de Graav dan zelv al voor lang, en ook nu zou in ſtaat geweest zyn, om Elk, die eenigen twist of oneenigheid tegen hem zoeken mogt, met zyn eigen volk het hoofd te bieden. — Men zou den Graav *dan* wel in zyn wézen laten; daar hy nu, helaas! bynaar van niemand meer geteld, en veelal voor

een

een ſpeelpop van anderen gebruikt word. — Hadden uwe Médevoogden dit Systhéma omhelsd; gaarne zoud ik hen den naam van verſtandigen, kundigen, en voorzigtigen met u waardig keuren; — maar nu moet ik bekennen niet te zien, waar aan zy een dier voortreffelyke námen verdienen zouden. [*In zyne gedagten zegt hy: zo moet ik volſtrekt tégen myn hart en béter-wéten aan ſpréken, alleen, om hem maar een laag en verachtelyk denkbeeld van zyne Médevoogden in te boezemen.*]

Om u al verder te andwoorden, Myn Heer! Gy ſcheen nog, als ik het wel hebbe, tot een grond van bekommering of van onaangenaamheid voor u zelven aan te merken, dat, uwe Médevoogden het gemeenlyk onderling niet eens zynde, daar door uwe welméénende pogingen meest altoos zullen verydeld worden: — Maar weet gy dan niet, dat het in troebel wáter goed viſchen is? — Die oneenigheid zelve moet gy u ook al trachten ten nutte te máken; — en dit doende kan 't niet anders zyn, of gy moet daar ten minſte de bevoordering van uw gezag en uwe waardigheid in vinden. — Ja zelfs, om u nog meer te zeggen, die onderlinge oneensgezindheid, (die alweer eene doorſlaande blyk van gebrek aan algeméne kundigheid en verſtand is, dewyl het ontegenzeggelyk is, dat, wanneer zy allen een regt door-zigt in de voorkomende

záken hadden, zy dan ook wel ſchielyk dieswegens het met den anderen zouden eens zyn,) die onderlinge oneensgezindheid, zeg ik, kan, wanneer gy het ſtuk wel begrypt, u zeer gemakkelyk aanleiding géven, om te wege te brengen, dat alle uwe Médevoogden geheel worden afgeſchaft, en dat gy alleen de ſouveraine Beſchikker van alle zyne záken word. —

W: TZLAUSKI.

Dit aangenaam gevolg kan ik my nooit met eenigen grond belóven: — In tegendeel verwacht ik veel eer, dat men myne voorſlagen en raadgévingen in den wind zal ſlaan: — en dit zal my een ondrágelyk misnoegen zyn!

L: SPHTHASHA.

Zy mógen dat eens, en twémaal doen; — maar dan moet gy zulks in 't vervolg trachten voor te kómen.

W: TZLAUSKI.

Waar door zoud ik dit by eenige mogelykheid effectuéren kunnen?

L: SPHTHASHA.

Door hun dádelyk het gevaar te doen zien, dat 'er is in uwe voorſlágen te verwaarlózen,

en

en hen alzo te léren dezelve in 't vervolg op haren regten prys te ſchatten. — Als zy maar eens regt in nood gebragt zyn, zullen zy in 't vervolg uwe gezegdens wel naeukeuriger in aanmerking némen, en meerder invloed doen hebben. — Zig zelven dan in 't naeu, en geen middel tot uitkomst ziende, zullen zy al biddende en ſmékende tot u den toevlugt némen, en om redding aanhouden: — Zy zullen dan van agteren overtuigd zyn, dat het u wel zou zyn betroud geweest, indien men u alleen Meester geláten en u vryheid gegéven had, om alles naar uw welgevallen te beſchikken: — En dit zal hen dan ook nog des te eer bewégen, om van hunne Voogdyſchap over den Graav af te ſtaan, en u het beſtuur alleen in handen te ſtellen.

W: TZLAUSKI.

Ik heb u met bedaardheid aangehoord, Myn Heer! uwe redenéringen kómen my gansch niet onaannémelyk voor. — Ik vinde uwe beſchouing zeer eigenaartig; — en gy geevt waarlyk al hoe langs hoe meer ruimte aan mynen boezem: — Maar ééne zwárigheid blyvt my nog by; en die beſtaat hier in: — dat, ſchoon ik myn' eige Eer, en myn genoegen; — ja de verhóging van mynen Rang zelfs, en de gehéle afſchaffing van myne Médevoogden al eens in 't heimelyk wist te bewerken, (waar toe ik wel

ruiterlyk betuigen wil, ten minſte voor als nog geene gelegenheid te zien) ik nogthans geenzins daar door de toegenégenheid en achting van de Onderdánen of Ingezétenen van den Graav kan winnen; — om dat zo eene handelwyze, gelyk gy zéker met my toeſtemmen zult, onmiddelyk met zeer véle onaangenaamhéden, die niet anders als gróte ſcháden en bezwáren voor die Ingezétenen kunnen ten gevolge hebben, moeten gepaard gaan: en dit zal hun gansch geene lievde voor myn perſoon inboezemen; dewyl ik toch ongetwyfeld verpligt ben, om alles zo te beſtieren, als met de wézenlyke belangens van die Ingezétenen het best overeenkomſtig is: — En dus voorzie ik, dat het genoegen, 't welk ik aan den eenen kant mag genieten, aan den anderen kant door den Haat, die ik my zelven zal op den hals hálen, weer geheel zal worden weggenómen; — en dit is nu nog de eenige zwárigheid die my overig is. —

L: SPHTHASHA.

Dit mag geene zwárigheid héten, Myn Heer! En als u anders niets bekommerd, dan kunt gy gerust alle zorglyke en bekrompene denkbeelden afleggen, en u zelven die opgeklaardheid des harte ſchenken, welke u, zonder dat gy 'er aan denkt, duizend aangenáme tintelingen zal médedélen.

W:

W: TZLAUSKI.

Gy zegt dit wel, Myn Heer! — Maar dit overtuigd my niet. — Ik wenschte wel, dat gy my dit op goede redeneer-gronden konde aantónen.

L: SPHTHASHA.

O! Myn Heer! gy ſchynt my min of meer te wantrouen. — My dunkt gy behoorde my, zonder een beredeneerd Vertoog, alleen op de enkele uiting van myne gedagten, te gelóven. — Myne veeljárige ondervinding en myn doorzigt, dat ik in záken meen te hebben, geevt, zo ik vertroue, wel eenigen grond, om myn gezegde geloov te doen verdienen.

W: TZLAUSKI.

Uwe ondervinding, uw doorzigt en verſtand zyn my ten vollen bekend; — en om die réden luister ik ook met zo eene ingeſpanne aandagt naar uw geſprek; — om die réden wensch ik ook nog dagelyks van u te léren: — Maar of ik u nu al gelóve, en blindelings myne toeſtemming aan uwe gevoelens géve; En het ſteld my ondertusſchen niet gerust; — het overreed my niet; — wat baat my zulks?

L: SPHTHASHA.

Gy oordeeld wonder wel, Myn Heer! en doet verſtandig uwe toeſtemming aan niets te gé-

géven, 't geen gy niet volkómen begrypt: — Ik zal my daarom náder verkláren, en dan twyfel ik niet, of gy zult zeer wel voldaan zyn.

Uwe zwárigheid beſtond, zo ik het wel hebbe, alleen daar in; dat gy geen kans ziet, of dat het u niet waarſchynelyk voorkomt, om door de uitbreiding van uw eigen gezag de Lievde en Achting van de Ingezétenen van den Graav te winnen, om dat zo een gedrag, naar uwe gedagten, met het intrest en de belangens van die Ingezétenen, waar voor gy zo zeer bezorgd zyt, niet wel zal kunnen worden overeengebragt: — niet waar? —

W: TZLAUSKI.

Ja! Myn Heer! en hier uit voorſpel ik my geduriglyk zulke angst-vallige zorgen, die my meer benaeuen zullen, dan 't genoegen, 't welk my de bevoordering van myne eige belangens ooit géven kan.

L: SPHTHASHA.

Om u dan van déze lastige harſenſchim geheel te ontdoen, zo volg my eens, bidde ik, in déze myne redenéring, en myne raadgévingen met uwe aandagt na.

W: TZLAUSKI [*eene buiging met het hoofd mákende*].

Zeer gaarne.

L:

L: SPHTHASHA.

Gy weet, zo wel als ik, dat de Ingezétenen van den Graav zig al zeer gemakkelyk (over het algemeen genómen) wat zand láten in de ógen werpen. — Hier van moet gy u op eene behendige wyze wéten te bedienen, en dan zal elk u believen meer, dan gy u verbeelden kunt. — 't Is u bekend, dat 'er véle onderſcheidene Státen en Rangen onder d'Ingezétenen van den Graav zyn. — De meeste zyn in eenen zeer lágen ſtaat, en vélen zyn zelfs behoevtig, ja zeer armoedig: — Dezen begrypt gy met my, hebben niets, hoe genaamd, te zeggen, en zyn in geen den minſten tel. — Evenwel beken ik, dat u aan de toegenégenheid en de achting van dit ſoort niet weinig gelégen ligt, om dat dezelve, eene talryke menigte uitmákende, alleen door eene onbezuisde t'zamenſpanning u onaangenaamhéden genoeg zouden kunnen veroirzáken; — Maar dit gevaar moet gy door uwe natuurlyke vriendelykheid, en lievdadigheid trachten voor te kómen. — Gy zult de Lievde van die gehéle menigte volkómen tot u trekken, zo dat ze hun leven voor u zullen opofferen, alleen door hun in hunne behoevtighéden te gemoete te kómen, en hun ſlegts geringe weldadighéden te bewyzen. — Gy hebt middelen in overvloed; — beſteed 'er een klein gedeelte

van

van, door een groot getal van die arme Familiën, alleen maar hier ter plaatze, des middags in 't openbaar de kost te verschaffen. Dit zal hen zodánig aan u verknogt máken, dat zy niet lyden zullen, dat uw naam van iemand onteerd, ja zelfs maar in den mond genómen worde, zonder dat 'er eenige blyk van hoogachting jegens uw persoon méde gepaard ga. — Daarenbóven moet gy alle eerbewyzingen, die elk 's jaarlyks, óf by byzondere gelégenhéden, gaarne, ten kosten van zyn beurs voor u zal over-hebben, geheel afschaffen, en tónen met zulke onnodige geldspillingen niet gedient te zyn. — Dit zal elk een doen denken, dat gy niet gezet zyt op eige Eer'; — dat gy alleen met de verzékering van de goede genegenheid t'uwaards te vréden zyt; en dat gy het belang van de allergeringste niet minder, dan der allervermógendste onderdanen van den Graav allertederst in het oog houd. — Vervolgens moet gy Elk, die maar iets, hoe gering en eenvouig het ook wézen mag, ter uwer Eere, of ten bewyze zyner Hoogachting voor u gedaan heeft, en die dus met de daad betoond u met zyn geheel hart te zyn toegedaan, mildádig en zelfs bóven verdiensten belónen. — Niets moedigd toch meer aan, dan belóningen: — En hier door zal elk zo een verheven denkbeeld van u vormen, en zo geheel en al met lievde jegens u vervuld worden, dat,

wat 'er ook gebeuren mag, 't geen tot ſcháden en nádeel der Ingezétenen van den Graav ſtrekke, ſchoon gy 'er zelv al eens de heimelyke bewerker van waart, echter, wel verre dat iemand u daar van de ſchuld zou géven, in tégendeel ieder een ten ſterkte voor u pleiten, en zig in de bresſe ſtellen zal; voornámelyk daar niemand onbekend is, dat gy alleen geen Meester zyt, en dat alles van de beſluiten en raadplégingen uwer Médevoogden afhangd? —

W: TZLAUSKI.

Ik heb op dit alles niets tegen, Myn Heer! en ik begryp zeer wel, dat ik langs dézen weg my mogelyk van de toegenégenheid van die familien, die in een lágen ſtand geplaatzt, of tot armoede vervallen zyn, zou kúnnen meester máken; — maar hoe ſtel ik het met andere Ingezétenen van den Graav: ik meen, de Aanzienlyken, en de Ryken?

L: SPHTHASHA.

Zeer wel onderſcheid gy de Aanzienlyken van de Ryken, dunkt my; — want zéker, ſchoon ik beken, dat het met allen zo niet gelégen is, zo zyn 'er nogthans zeer vélen, die wel eenen hogen ſtaat voeren; maar die intusſchen zeer veel werks hebben, om by gebrek aan de ver-

eisch-

eischde middelen hun fatzoen te kunnen ſtaande houden: — En *dezen* naar uw hand te zetten, zal althans niet moeijelyk zyn: — Zy zullen zelv, en uit eige beweging, u met de laagſte believingen kómen vleijen: — Zy wéten, dat gy de vrye beſchikking over meest alle de ampten hebt, die de Graav te begéven heeft, en daarom zullen zy niet naláten, u op alle mogelyke wyzen, tot vervélens toe, te behágen, *op hoop* van t'eeniger tyd eens aan een voordélig en aanzienlyk ampt geholpen te zullen worden; — En dit diend gy nu en dan ook al eens te doen, om hen geheel en al van u afhangelyk te máken; — Terwyl ik nogthans vertrou, dat gy Ampten van veel aangelegenheids wel gaarne aan myne Landgenoten gunnen zult, welker bekwaamheden en verdienſten ik denke, *dat* u zo ten vollen bekend zyn, dat *ik* (myne eige Natie niet tot roem gezegd) niet nodig zal hebben u dezelve aan te pryzen; en van welke gy kunt verzekerd zyn, dat u alle getrouheid toedrágen, en u niet uit een laag grondbeginzel van eigenbelang; maar uit indrukken van waare hoogachting en eerbied believen zullen.

W: TZLAUSKI.

Gy denkt niet kwalyk over het ſtuk, Myn Heer! Maar gy hebt uwe aandagt nog niet láten gaan over die Ingezétenen van den Graav, die

niet

niet alleen aanzienlyk zyn; maar die tévens eenen genoégzámen rykdom bezitten; en die my dus uit hoofden hunner vermógens niet *behoeven* te ontzien; zulke hebben *ook* aanhang; — en als elk maar een klein gedeelte tot zig weet te lokken, kan derzelver getal aan dat van myne aanbidders gemakkelyk gelyk, zo niet veel gróter zyn; om dat 'er niet eenige weinigen; maar al zeer véle zodánige vermógenden en tévens aanzienlyken onder de bewóners van de Bezittingen van den Graav gevonden worden. — Hoe zoud' ik nu, naar uwe gedagten, daar méde dienen te handelen?

L: SPHTHASHA.

Om van ieder even zeer bemind te zyn, begrypt ge ligtelyk, dat onmógelyk is: — nooit heeft 'er iemand geleevd, in wat ſtaat of rang het ook wézen mag, die het elk een heeft kunnen van paſſe máken; maar.....

W: TZLAUSKI.

Dit weet ik, dat een' onmógelyke zaak is: — dit is ook myn verlangen niet; — Ik wensch alleen maar over het algemeen, of door alle ſtanden heen, by het grootst getal, niet in uitwendige; maar in waare achting te zyn.

L: SPHTHASHA.

Meer zoud' ik u van de opvolging myner trouwhartige raadgevingen (ten zy ik u met eene ydele hoop vleijen wilde) ook niet belóven kunnen.

W: TZLAUSKI.

O! Myn Heer! indien uw heilzámen raad, en uwe overtuigende redenéringen, dit gewenschd gevolg hebben mogten ('t geen ik veel réden heb om te verwachten) dan zoud gy my op héden zo duur verpligt hebben, dat ik nimmer inſtaat zou kunnen zyn, om u naar behóren te vergelden.

L: SPHTHASHA.

Uw ootmoedigſten Dienaar! *Myn Heer!* uw gunſtig aandenken alleen *is* voor myne geringe pogingen eene dubbele vergelding. — Maar, om niet van ons propoost aftedwálen: — Ik beſchou die Ryken en Aanzienlyken onderdánen van den Graav uit dat oog-punt, *vooreerst*, dat zy, ſchoon al eens voor hunne perſónen in 't byzonder uwe gunst niet behoevende te zoeken; evenwel altoos toch dézen en génen goede vrienden, of zomtyds zelfs wel naastbeſtaanden hebben, die zy al gaarne eens, bevoorderd zágen; — dit wéten zy zeer wel

buiten u nooit te wége te kunnen brengen; — en daarom alleen zullen zy uw aangezigte met diepen eerbied en ongezoute vleijereien al meer zoeken, dan u mogelyk wel lief zal zyn. — *Ten twéde* zyn die Ingezétenen, van den Graav, ſchoon wegens hunne Rykdommen uwe gunst juist niet nodig hebbende, evenwel er altoos ongemeen op geſteld, om by u in achting te zyn: — Elk rékend zig het al eene zonderlinge Eer', het geluk eens te hebben van eenige woorden met u te wisſelen; en zommige zullen nog járen lang daar hunn' roem op drágen. — Waarlyk, geloov my, Myn Heer! van wat ſoort of ſtaat van menſchen gy eenig ongenoegen moogt te vrézen hebben, nimmer hebt gy zulks van Lieden van Aanzien te verwachten: — *Die zijn* allen uwe aanbidders; ten minſten zy gedrágen zig zo; wat zy in hun hart zyn, onderzoek ik niet; *dit behoev ik ook niet te doen*: — Wy hebben alleen maar op hun uiterlyk gedrag te letten; en dit leverd de duidelykſte blyken op, dat elk al om ſtryd zyn best doet, om u het meest bóven anderen te behágen. — Daar by komt nog in de *derde plaats*, dat de Rykſten en Aanzienlykſten juist niet altoos van het ſchranderst oordeel, en het doordringenst verſtand zyn. — Evenwel boezemen hunne Vermógens, en de Luister waar méde zy zomtyds omgéven zyn, hun nog hóge begrippen van

zig zelven in; en fluisteren hun niet alleen hunne verhévenheid bóven anderen in het oor; maar, trachten hen ook gedurig diets te máken, dat zy tévens in kundigheid en verſtand verre bóven anderen uitmunten: — Dit maakt hen nu nog dwazer, dan zy in de daad zyn: — en op *dit* zwak zult gy hen onder anderen ook dienen te vatten, zonder dat zy nogthans inſtaat zyn, om ooit regt te ontdekken de eigenlyke ſpil, daar zig uwe bedoelingen om heen wentelen. — Wonderlyk zullen de zodanigen in hun ſchik zyn, met u nu en dan eens een Complement gemaakt, of een Bal of Soupje met u bygewoond te hebben: En hen dan by zulke gelegenhéden, met eene menigte onverdiende Lovtuitingen hunner hoedanigheden overladen, naar huis te doen te rugge kéren; — of hun nu en dan eens eenige Eer te bewyzen, die wat meer dan gemeen is; — dit zal hen, zo dikwerf er maar gelegenheid voor hun is om zulks te doen zonder begluurd te worden, als nugteren kalveren doen huppelen van blydſchap: — Terwyl gy intusſchen dan een overvloed van redenen zult hebben, om u innig te kittelen en te vermaken met den Staatkundigen rol, die gy in 't heimelyk ſpeeld — verwonderende u beurtelings over de dwaasheden, die gy in anderen beſpeurd; — de betóverende ſchimmen, waar op zy zig bynaar blind kyken; en die zagte ja ten naasten by

on-

onmerkbáre bewégingen, daar zy zig door láten in ſlaap ſuſſchen. — Is er daar en tégen eens een enkele, die wat verder ziet, dan het algemeen; of d'een of ander wargeest, of ſtyvhoofd, die agter uw' rugge zo wat in 't wild' ſchermd: voor eerst hoord gy dit niet; en, 't geen het voornaamſte is, het deerd u in 't allerminſte niet; — En gy zoud, myns bedunkens, zeer verkeerd doen, met u daar eenigzins over te bekreunen. — Zulken mogen eens voor een' korten tyd hunne perſonage ſpelen: — maar als zij dan wel hebben uitgeraasd, zullen zy in 't eind al zeer blyde zyn, indien zy maar gelégenheid mógen hebben, om den gróten ſtroom te volgen; — u al méde, met allen de anderen, te mógen complacéren; En eene enkele vriendelyke gehoorverléning zal hun dan ook al, zo wel als den rest, eene bynaar onbetaalbáre eere zyn; — Wat dunkt u, Myn Heer! zoud' ik het ſtuk aldus eenigzins naar deszelvs aart beſchouen, of niet?

W: TZLAUSKI.

Ik verklaar u, Myn Heer! dat ik u met het uiterſte genoegen des waerelds heb aangehoord: — Uwe gedagten kómen my zeer natuurlyk en gerégeld voor: — Gy hebt my een denkbeeld van záken gegéven, 't welk ik nog nooit daar

van gehad hebbe; Gy hebt het een en ander uit een oogpunt beſchoud, 't welk my veel lichts heeft bygezet; — en hebt myn hart daar door van eene menigte benaeude zorgen ontlast, waar méde het al eenen geruimen tyd is bezwangerd geweest: — Zo dat uw allernuttigst geſprek alweer nieuwe verpligtingen, op eene menigte anderen, die ik u nog ſchuldig ben, gelegd heeft: — Ik weet niet waar mede ik de blydſchap van uwe komst op héden uitdrukken zal! —

L: SPHTHASHA.

U te verpligten, Myn Heer! is my onmogelyk, dewyl ik nog reeds in duizend opzigten verpligt ben aan u. — 't Is my intuſſchen een weergaloos vermaak, dat ik op het onverwachtst inſtaat heb mogen zyn, om u uit een maalſtroom van gedagten te redden, die, zonder dat gy 't merken zoud, u geheel zou overmeesteren en ongelukkig máken; — en dat ik u die zoete gemoedskalmte heb mógen wedergeven, die ik altoos in u verlange.

W: TZLAUSKI.

't Is zeker, Myn Heer! dat eene al te naeugezetheid van een téder gemoed véle rustlóze zorgen medebrengt: — dan, hoe zeer ik ook (t geen natuurlyk is) liever van die zorgen, wan-

wanneer ze onnodig zyn (gelyk Gy my, voor een groot gedeelte, overredend hebt aangetoond) zou willen ontſlagen wézen, dan er vruchtloos door gekweld worden; — zo zoud' ik waarlyk, dit kan ik in oprechtheid betuigen, evenwel nog liever derzelven onaangenaamheid altoos gevoelen, en gedurig onder derzelver last gebukt gaan, dan, met myn wéten, ſlegts een hair breed van die onvermydelyke verpligting wyken, die ik aan den Graav en aan alle zyne Ingezétenen, van den Grootſten af, tot den kleinſten toe, verſchuldigd ben.

L: SPHTHASHA.

Gy voed de verhévenſte gevoelens, Myn Heer! waar méde een ſterveling ooit is bezield geweest! — Uw karakter treft my! — Altoos is het beminnelyk geweest; maar het word hoe langs hoe edelaartiger, door dat de zucht naar Roem, aangemerkd als eene beloning der waare Deugd, háre wortelen al dieper en dieper in uw hart uitſchiet.

W: TZLAUSKI.

Maar, Myn Heer! ..... Ei zie! ... Ik wilde u nog iets vrágen, en het ſchynd my geheel ontvallen te zyn! ..... Ja toch! ... Ik kan 't my niet meer rappelleren: — Doch in

deszelvs plaatz erïnner ik my iets, 't geen ik door ons druk discours wel haast zou vergéten hebben: — Met uw' permisſie, dat ik u een ogenblik alleen laat!

L: SPHTHASHA. [*alleen*]

Niets had ik minder kunnen denken dan dat myn komst op héden zo net van pas zou geweest zyn. — Waarſchynelyk zoud' ik niets van alle zyne bekommeringen ontdekd hebben, had ik hen nu juist niet overvallen in een tydſtip, dat hy ten ſterkſte was ingeſpannen. — Hy zogt in den beginnen de onderwerpen van zyn diep gepeinz voor my nog te verbergen; maar zyne ogen en gelaatstrekken verradeden hem al te zeer: — Ik kon duidelyk merken, dat er iets in zyn hart omging, waar van ik noodzákelyk behoorde kennisſe te hebben. — Gelukkig dat ik het weet! — Ik heb het nog ter regter tyd ontdekt! — maar had ik hem in die manier van denken niet kunnen tegengaan: — had hy Raadslieden gevonden, die hem daar in hadden geſterkt; — nooit zoud' ik kans gezien hebben, om myn oogmerk met hem te kunnen bereiken; — maar nu is er nog geene zwárigheid. — Ik zal nu wel by aanhoudenheid zo veel gewelds op zyne denkwyze doen, dat dezelve onmogelyk voor myne redenéringen zul-

len

len beſtand zyn. — Ik ken hem: — hy heeft een allergoedaartigst en oprechtst karakter; maar hy is juist de ſchranderſte niet; — en dat helpt my veel. — Ik heb al reeds merkelyk op hem gewonnen, dunkt my: — Zyne meeste zwárigheden vlei ik my al reeds te hebben afgewenteld; — doch ik vreez' evenwel, of hy 't in alles nog wel regt met my eens is. — Hy denkt my nog te téder over zyne dure verpligting, die hy aan den Graav en alle zyne Onderhorigen verſchuldigd is. — 't Valt my zelv wel hart hem daar van te moeten aftrekken; maar! — wat zal ik doen! — Myne belangens vorderen het ten ſterkſte. — Blyvt hy aan zyne verpligting hangen, dan zullen alle zyne andere bekommeringen van zelven weer by hem opkómen; en dan is 't vergeefsch, all' wat ik ook ter bereiking van myn oogmerk mag aanwenden. — Doch ik moet nu vervolgens zeer voorzigtig met hem te werk gaan: — ik moet my voor all' niet láten ontvallen, dat hy, naar myne gedagten, zo vast op zyne verpligting niet behoevd te blyven ſtaan; maar dat hy daar van wel eenigzins zou mógen afwyken; — want dan zou hy my misſchien mistrouën, en myne gezegdens zouden dan mogelyk den gewenschten en noodzakelyken invloed niet meer op zyn hart hebben. — Ik moet hem volſtrekt in zyne begrippen volgen. — Hy denkt allertéderst over zynen pligt: —

Ik moet derhalven ook ten ſterkſte op eene allergetrouſte behartiging van denzelven by hem aandringen. — Hy ſteld zynen pligt voornamelyk gelégen te zyn in den welvaart van den Graav, en deszelvs Ingezétenen op alle mógelyke wyzen te bevoorderen: — Hier in moet ik hem volkómen gelyk géven; (zo als dit ook waarlyk de ziel van zyne gehéle verpligting uitmaakt) maar ik moet hem alleen met opzigt tot de middelen waar door, of de manier waar op dit geſchieden moet, in een ander denkbeeld, als hy reeds is, en dus in een verkeerd denkbeeld zoeken te brengen. — Hy heeft daarenbóven, zo ik beſpeuren kan, ook nog veel te gunſtige gedagten van zyne Médevoogden, ſchoon hy het juist niet blyken laat: — Ook is hy den onderdánen van den Graav, en vooral de inboorlingen zyner Plaatzen niet weinig toegedaan: — Die denkbeelden moet ik geheel in hem trachten te verdóven: — Ik moet hem zo wel zyne Médevoogden in 't byzonder, als allen de Inboorlingen van dit Graavſchap in 't gemeen, met de zwartſte couleuren afmálen, en in een haatelyk licht plaatzen; terwyl ik van derzelver *goede* hoedanighéden geen het minst gewag moet máken. — Ik moet hem zelfs eenen heimelyken haat tegen die allen inboezemen, en alzo zyn hart en zyne genégenheid zagtkens van hun aftrekken: ja! — ik moet zelfs een ſoort van weer-

weerwraak in zyn hart zoeken te ſtichten; — en kan ik hem zó verre brengen; — dan zal hy van zelven wel anders denken. — Daar en tégen moet ik een vuur van Lievde en achting in hem doen ontſteken jegens myne eigene Landgenóten; en voornamelyk jegens zyn Neev G: R: — Indien ik hem niet daar toe disponéren kan, dat hy eenigen der voornaamſte myner Landgenóten eene byzondere achting toedraagd, en zynen Neev G: R: meer dan den Graav, is toegedaan; — dan ligt myn geheel plan in duigen; — Doch ik denk nog al, dat ik hem, zonder dat hy iets merken, of den geringſten agterdogt hebben zal, wel geheel in myne belangens zal overhálen: — Maar ik hoor hem komen: — Ik zal maar weer terſtond ons geſprek beginnen op te hálen, om hem geene gelégenheid te géven van over iets anders te ſpréken...

W: TZLAUSKI. [*binnen trédende*]

'k Vraag u wel zeer om verſchóning, Myn Heer! dat ik u zo lang heb alleen geláten: — 'k had iet noodzákelyks te verrigten, en dat heeft my langer opgehouden, dan ik gedagt had.

L: SPHTHASHA.

't Baart geene de minſte zwárigheid, Myn Heer! — Affaires gaan altoos voor alles. —

Een

Een man, als Myn Heer, weet ik, dat zeer veel aan zyn hoofd heeft: — En om alles gemoedelyk te beſtieren, daar toe word zeker niet minder, dan de naeukeurigſte oplettenheid en téderſte zorgvuldigheid veréischd. — Allergelukkigst is het voor den Graav en voor allen zyne Ingezétenen, dat beide deze voortreffelyke hoedanighéden op de uitſtekendſte wyze in uwe edele ziel' huisvesten!

W: TZLAUSKI.

Zonder uwe complementen te beantwoorden; — wil ik geenzins ontveinzen, dat ik met alle bezorgdheid voor mynen pligt ben aangedaan. — Ik hoop myne conſcientie te bevryden, en in ſtille ruste te bewáren, door mynen post zo eerlyk en getrou te be-yveren, dat ik van myn doen en laten altoos rekenſchap zal kunnen afleggen. — Ik zoek myne bráve en roemrugtige Ouders en Voorouders in hunnen akeligen gravkelder geene ſchande aantedoen, of derzelver kil gebeente te ontrusten door een gedrag ſtrydig met dien wandel, waar in zy my zo loffelyk zyn voorgegaan; — neen! — hunne achtenswaardige voetſtappen te drukken is myn enigſten toeleg; — en dit myn oogmerk kan ik nooit bereiken, ten zy ik, even gelyk zy gedaan hebben, my in alles, als een eerlyk Man, van mynen pligt kwyte.

L:

L: SPHTHASHA.

Grootſche gevoelens! — waarlyk! — Grootſche gevoelens, die u aller achting waardig maken! — De Hemel bevestige dezelve in u tot welzyn van den Graav; tot blydſchap van alle zyne Onderdánen!

W: TZLAUSKI.

Wyl ik merk dat gy déze myne gevoelens met uwe goedkeuring gelievd te veréeren.....

L: SPHTHASHA.

Geen wonder! wie zou in ſtaat zyn, om derzelver treffende edelmoedigheid niet te gevoelen? — Wie zou aan dezelve den welverdienden Lov.....

W: TZLAUSKI.

Geene lovtuitingen verzoek ik! — 't is genoeg dat myne ſentimenten uwe goedkeuring wegdrágen mógen: — Maar nu zult gy my niet kwalyk némen, hoop ik, dat ik u een vraag doe, aan wier beantwoording my ten uiterſte gelégen ligt. — Ik beken, dat uw geſprek my ten uiterſte is aangenaam geweest: — Ik heb het doorvlogten gevonden met zodanige Leſſen en Aanmerkingen, die ik gaarne met alle zorgvuldigheid bewáren, en my ten nutte máken wil; — maar

maar zeg my toch in gemoede, zoud ik alles wel volgens uw voorſtel kunnen beſtieren; — zoud ik my in alles met uwe gedagten kunnen vereenigen, en tevens in mynen Post in allen opzigten, in den ſtrictſten zin, overeenkomſtig het karakter van een Eerlyk man handelen?

L: SPHTHASHA.

Die vraag ontſteld my! — Zy duid maar al te klaar een ſterk mistrouën aan, dat gy in myn perſoon, en in myne getroue raadgevingen ſteld! — en heb ik dit ooit aan u verdiend?

W: TZLAUSKI.

Verſchoon my, myn Heer! bid ik u duizend maal! — Wel verre van u in 't allerminst te verdenken, kan ik u verzékeren, dat gy de eenigſte mensch zyt, in wien ik een vol vertrouen ſtelle, en voor wien ik myn gehéle hart, zonder de geringſte agterhouding, gerust durv open leggen: — Schryv dan toch déze vraag geenzins aan eenig wantrouen; maar alleen aan myne ongerustheid, — aan myn naeugezet gewéten toe!

L: SPHTHASHA.

Dat wil ik gaarne doen, — in 't vertrouen, dat gy u volkómen zult verzékerd houden, dat het

het 'er zo verre af is, dat ik u iets aanráden of zeggen zoude, 't geen maar enigzins ſtrekken kan, óm u van de allertederſte behartiging van uwen pligt ſlegts een hair-breed af te houden, of 't geen daar méde in 't allerminst zou ſtrydig zyn, dat ik in tégendeel niets anders bedoele, als u langs den weg van waare deugd, dien gy immers zonder de volkómen vervulling uwer dure verpligtingen onmógelyk betréden kunt, eenen roem te doen verkrygen gróter, dan die der glorirykſte uwer voorvaderen: — Maar het komt 'er vooreerst op aan, wat gy voor verpligtingen rekend; — ten twéde, door welke middelen, of op wat manier gy denkt aan die verpligtingen te moeten beantwoorden? — De grootſte zucht uwes harte is, om, door wel te doen; — door in alles edelmoedig te handelen, elks genégenheid tot u te trekken: — Een principe, 't welk ten uiterſte eerenswaardig, en beminnelyk is! — En heb ik nu zo even ook nog den weg niet aangewézen, langs welken gy déze zo edele zucht, voor zo verre het immer mógelyk is, eene gewenschte voldoening verſchaffen kunt? — Moet gy dit zelv niet bekennen, Myn Heer!

W: TZLAUSKI.

ô Ja! — Ik moet betuigen dat gy my daar in ten uiterſte voldaan hebt! —

L:

L: SPHTHASHA.

Dat is my recht lief! — Maar nu merk ik evenwel, dat gy niet weinig twyfeld, of gy door mynen gegéven raad te volgen, wel juist aan uwe verpligting beantwoorden zoud: — Zeg my toch eens, bid ik u! — wat verſtaat gy dan door de eigenlyke verpligting, die op u ligt?

W: TZLAUSKI.

Daar verſta ik met weinige woorden door, dat ik de waare en wézenlyke belangens van den Graav en van alle zyne Ingezétenen getrou moet behartigen, en in allen opzigten, zo veel mógelyk, bevoorderlyk zyn; — of anders; dat ik door het aanwenden van de beste, en met tyd en gelegenheid overeenkomſtigſte middelen den welſtand van den Graav moet trachten te doen bloeijen, en het door dien weg alle zyne Onderdánen wel te doen gaan.

L: SPHTHASHA.

Dan zyn wy het met opzigt tot de zaak volkomen eens, Myn Heer! — Maar dan is nu de twéde vraag; — op welke wyze, of door welke middelen moet gy de gewenschte bereiking van dit hoofd-oogmerk, waar aan alle uwe verdere bedoelingen, en verrigtingen moeten

on-

ondergeſchikt zyn, trachten uit-te-werken? — Moet gy dit doen, meen ik, op eene wyze, die gy voor u zelven in gemoede overtuigd zyt, dat de beste is; — of moet gy dit doen op eene manier, die aan de meesten uwer Médevoogden (die gy immers moet toeſtemmen dat van het wézenlyk beſtier van záken weinig of geen verſtand hebben) het meest genoegen zou géven, niet tegenſtaande hunne keuze in dézen zeer nadélige gevolgen kon hebben? — of moet gy dit eindelyk doen, door het Algemeen, 't welk naeulyks een oppervlakkig begrip heeft van het geen voorhanden is, veel minder een behoorlyk doorzigt om op het agterſte te letten, onvoorzigtig in derzelver blinde en onberedeneerde begrippen naar te volgen? —

W: TZLAUSKI.

Ik twyfel geen ogenblik, of ik behoor in alles zodánige maatrégelen te némen, en my van die middelen te bedienen, welke ik by my zelven in gemoede overtuigd ben, dat de beste zyn; zonder my aan eens anders begrippen dies wegens in 't allerminst te bekreunen.

L: SPHTHASHA.

Vast! Myn Heer! Gy zyt volſtrekt gehouden uw eigen welberáden plan in alles alleen te volgen; indien gy althans uwen pligt gemoedelyk behartigen wild; — want, vereenigde gy u met de dwáze gevoelens van anderen, niet tegenſtaande gy wist, dat uw concept op veel zékerder gronden rustede; — dan zoud gy tégen uw beter wéten aan handelen, en daar over altoos noodzákelyk beſchuldigingen in uwen boezem moeten vinden: — Maar als nu uwe wyze en heilzáme voorſlagen, die ongetwyfeld niet anders, als den bloeijenden welvaart, zo voor den Graav, als voor alle de Ingezétenen zyner Plaatzen, ten gewisſen gevolge moeten hebben, en waar van gy zulks ook klaar en duidelyk vooruit ziet, altoos overdwarst worden, of ten minſte niet zo eenen behoorlyken invloed hebben, dat 'er dádelyk aan worde voldaan: — Zoud gy dan niet denken, dat het uw pligt méde bragt, om de wederſtrévers uwer zo achtenswaardige en dierbâre oogmerken eens op de gevoeligſte wyze de ſcháden en het gevaar

van het gering ſchatten, en het verwerpen uwer gewigtige propoſitien eens dádelyk te doen ontwaar worden; — ten einde hun te léren, in 't vervolg op uwe voorſlágen, en trouhartige waarſchouingen wat meerder prys te ſtellen, en uwe noodzakelyke eiſchen wat gereeder in te willigen? — Zoud gy niet denken, dat dit zelfs uw pligt vorderde, al ware het, dat de Graav en alle zyne Onderdánen daar door voor eenen korten tyd al eens merkelyk nadeel lyden moesten; — ten einde alzo eens in ſtaat te zyn, om uit dat nadeel een veel gróter voordeel te doen gebóren worden?

W: TZLAUSKI.

Ik moet op dit alles *ja* zeggen, Myn Heer! — Ik begryp nu klaar, waar uwe redenéring op neer moet komen: — Gy opend my de ógen hoe langs hoe meer: — Nooit heb ik zo een lévendig begrip van mynen pligt gehad; — en ik zie nu klaar, dat geen gering gedeelte daar van uitmaakt, dat ik myn gezag, als eerſte Voogd van den Graav en als Directeur Generaal van alle zyne záken, ten ſterkſte diene te hand-

háven, zonder te vrágen, of zulks aan het algemeen liev of leet is; — en dat ik behoor zorge te drágen, dat myne gezegdens behoorlyk worden gereſpecteerd; dat 'er geretig aan worde beantwoord; en dat *myne* Raadſlagen boven de langdrádige overwégingen en beſluiten myner Médevoogden alleen gelden; of dat ik anders, by bevind van het tegendeel, verpligt ben, myne Médevoogden, door hen in ſtilte, en zonder dat zy het merken, ten uiterſte in 't naeu te brengen, te noodzáken, om aan myne Eiſchen (mits derzelver noodzákelykheid niet kan worden tegengeſproken) zonder uitſtel te voldoen. — Dit zie ik nu klaar, dat myn' zaak is, en dat dit niet alleen *myne* belangens, maar ook die van den Graav en van alle zyne Onderdánen volſtrekt médebrengen. — Ik heb dus niets hoe genaamd daar tegen: — Maar, gy zeide zo even nog iets, daar ik gansch zo veel réden niet voor vinden kan; in tegendeel, 't geen my al vry bedenkelyk voorkomt; En als gy my dit nu nog naar genoegen oplosſen kunt, dan ben ik in alles gerust geſteld. — Gy zyt van begrip, heb ik gemerkd, dat ik de gewigtigſte, de voornaamſte, en voordéligſte ampten, die ik te begeven

geven heb, aan uwe Landgenoten zou dienen te gunnen. — Zeker, indien ik vreemdelingen tot die ampten zal kiezen, moogt gy vast vertrouën, dat *uwe* Landgenoten altoos by my boven anderen zullen geſteld worden: — Maar zal ik daar door niet noodzákelyk my zelven den haat van de eigen Ingezétenen van den Graav op den hals hálen? — Zullen die niet wel dra, tot hun merkelyk misnoegen, bemerken, dat ik hen opzettelyk voorby ga? — Zullen zy daar uit niet, (en zulks met reden) opmáken, dat ik den Vreemdelingen meer, dan hun ben toegedaan? — Zal dit niet te-wege-brengen, dat men zeer ongunſtig van my denken zal, en dat men my over 't algemeen die achting zal ontrekken, die Elk my anders gaarne zou toedragen? — En zoud' ik dit alles niet gevoeglyk voorkómen door in tegendeel ernſtig te tónen, dat het myn volſtrekten wil en myne begeerte was, om niemand anders, als de Inboorlingen van het Graavſchap met eenig ampt of eenige bedieninge, hoe gering het ook wézen mag, te begunſtigen?

L: SPHTHASHA.

Zo denkende, Myn Heer! verliest gy, neem my niet kwalyk, juist het voornaamſte *poinct* uwer verpligting geheel uit het oog. — Het hoofd-oogmerk van alle uwe bedoelingen is immers, om het Intrest en de waare belangens van den Graav zoo veel mógelyk te behartigen; — maar kunt gy nu met eenigen grond verwachten, om dit door de eigen Inboorlingen van dit Graavſchap te zullen uitwerken? — Gy hebt niet alleen wyze, kundige en getroue Raadslieden nodig; maar gy moet ook eene menigte dappere, ervarene, en even zulke getroue Lieden hebben, die uwe orders ter uitvoer brengen, en waar op gy u gerust verláten kunt: — En kan u onbekend zyn, dat het gehéle Graavſchap niet inſtaat is, om u, (eenige weinige menſchen van verdienſten uitgezonderd) zulke allernuttigſte en noodzákelykſte werktuigen in uwe hand te kunnen opléveren? — Waar in betónen zy toch die doorſlépenheid, dien onverſchrokken moed, die heilige getrouheid, om met de vereischte geheimhouding ondernémingen van gewigt veilig met hun te kunnen uitvoeren, welke van zo

een

een onbetaalbaar gewigt voor u zyn? — Waar in ſtraald toch hunne verknogtheid aan uw perſoon door, die u zo oneindig veel waardig, en zo regt geſchikt is, om uwe genégenheid t'hunwaarts lévendig te houden? — Waar uit blykt toch hun yver voor uwen Roem, en hunne bereidwilligheid, hunne brandende zucht, om voor uwe Eer alles kloekmoedig op te offeren? — Waarlyk, geloov my! — Zy menen u, over 't algemeen genomen, niet van harten: — Het best, dat zy u toedragen, is een valsch hart; en alle hunne believingen, zyn niet anders als uitwerkzelen van eene ſchandelyke eigenbaat, en eene konſtig verborge geveinzdheid: — En, zonder de uiterſte getrouheid, en de oprechtſte toegenegenheid jegens uw perſoon, kunt gy nimmer met vrucht met zodanige Amptenáren iets ondernémen: — Zéker! — zy zouden niet te goed zyn, om, ſlegts met het geringst vooruitzigt van eenige gunst of een gering voordeel by d'een of ander uwer Médevoogden te zullen verdienen, uwe verráders te worden, als gy 'er 't minst aan denken zoud: — Maar niets zodanigs hebt gy immers van één myner Landgenóten te vrézen. — Ik durv zeggen, dat d'oprechtheid de hoofd-

trek van hun karakter is: — Zy koesteren eene hartelyke Lievde voor uw perſoon: — Goed en bloed zouden zy voor u opofferen: — De geheimſte ondernémingen kunt gy gerust aan hun toevertrouën. —

Met edele en grootmoedige gevoelens bezield, kennen zy het láge eigenbelang niet. — Geen laf gevlei zult gy ooit uit hunnen mond hóren; maar hunne diepe eerbiedingen, met waare hoogachting gepaard, zyn alleen de voortbrengzels van een welménend en néderig harte. —

Daarenbóven dryvt eene lievde tot wétenſchappen hen gedurig aan, om hunnen geest om ſtryd met de nuttigſte kundigheden te verryken; — En zoud ik mynen Landgenóten wel te veel Eers aandoen, indien ik zeide, dat zy, behalven dat hun natuurlyk beſtaan veel innémender en beminnelyker, dan dat van de Inboorlingen van dit Graavſchap is, uit hunnen aart ook doorgaans veel geestiger, en verſtandiger dan anderen zyn; — Althans is het ontegenzeggelyk, dunkt my, dat de dapperheid hun is aangebóren. — Kunt gy nu ooit met eenigen grond tégenſpreken, dat zodánige menſchen

ſchen veel meer uwe gunst verdienen; — dat gy vry wat meer met hun uitvoeren kunt, en dat zy de voornaamſte bedieningen, die gy te begéven hebt, veel béter waardig zyn, dan de *Inboorlingen* van dit Graavſchap, welke gy zelv overtuigd zyt, denk ik, dat van een regt tegenövergeſteld karákter zyn?

W: TZLAUSKI.

Ik heb volſtrekt niets tegen het geen gy my van den voortreffelyken aart uwer Landgenóten gezegd hebt: — Ik ben volkómen overreed, dat dit alles niet meer dan de zuivere waarheid *is*: — Doch, dat het tégengeſteld karákter eenen *Inboorling* van dit Graavſchap ſchetzen zoude; daar van kan *ik* my juist, ſchoon in vélen opzigten, evenwel in allen délen nog niet wel verzékerd houden: — By voorbeeld; — ik kan de Inboorlingen van dit Graavſchap niet wel beſchouen als my ontrou, valsch, en geveinzd behandelende: — My dunkt, de tékenen hunner oprechte toegenégenheid t'mywaarts zyn te duidelyk, te menigvuldig, te voldoende.

L: SPHTHASHA.

O, Myn Heer! indien gy op den uiterlyken ſchyn ziet, dan hebt gy zékerlyk veel voor uw zeggen; maar wild gy *daar* op aangaan, dan, verzéker ik u, zult gy u in 't eind te deerlyk bedrógen vinden. — Doch, om met opzigt tot het algemeen, of tot eenige aanzienlyke Particulieren dit aan zyn plaatz te láten, zo ſchroom ik nogthans niet, rondüit te zeggen, dat het bynaar onmogelyk is, dat uwe *Médevoogden* en derzelver talryke Familiën (een enkele evenwel hier en daar alweer uitgezonderd) u eenige oprechte achting *kunnen* toedrágen: — 'Er zit een verborgen Haat, die nooit regt zal worden uitgerooid.

W: TZLAUSKI.

Hoe, Myn Heer! — Gy maakt my vuriglyk begérig! — Als dit waar was, dan zoud ik myn hart ook gemakkelyk van hun kunnen aftrekken! — Maar waar uit zou die Haat toch zynen oirſprong hebben?

L:

L. SPHTHASHA.

Dit zal ik u met weinige woorden gemakkelyk zelv doen vinden. — Denk alleen maar eens te rug, op hoedanig eene wyze men uw' váder tot die waardigheid verhéven heeft, welke gy nu bekleed: — Is zulks vrywillig, gaarne, en uit genégenheid voor zyn waardig persoon geschied? — Neen zeker! — Toen uwe Médevoogden zágen, dat zy het buiten uwen váder niet langer stellen konden: — Toen zy zig van den kant van den Heer Vr..... een gevaar voorspelden, 't geen zy nimmer kans zágen, zónder uwen váder tot die Eer'trap te verheffen, waar in gy hem zyt opgevolgd, te bóven te kómen, of tegen te houden: — Toen de nood aldus allergevoeligst begon te nypen; — toen zyn zy eindelyk 'er eerst toe overgegaan om uwen váder in dien rang te plaatzen, die hem van rechtswegen toekwam, en die zy hem, al ware het alleen maar uit erkentenis geweest voor die getroue dienften door zyne voorváderen aan den Graav gedaan, uit eige bewéging, en met alle blyken van waare hoogachting hadden behóren

op

op te drágen: — En dus is dit niet geſchied, om dat zy hem dien post waardig keurden; — niet uit lievde voor zyn perſoon: — niet uit dankbaarheid voor die menigvuldige verpligtingen, die *zy* zo wel, als de Graav, op zyne doorlugtige voorouderen hadden; — maar alleen, om dat zy niet anders konden; — om dat zy zig gedwongen zágen, wilden zy zig zelven en den Graav niet geheel geruïneerd zien. —

Ga daar en bóven maar eens by uw zelven na, Myn Heer! welken ſmaad uw allerwaardigſte Váder, uwe allerbeminnelykſte moeder al van vélen heeft moeten uitſtaan; — een ſmaad, die ik *nog* verzékerd ben, dat uwe ongetwyfeld zálige Moeder den dood gedaan heeft; — en gy zult zeer gemaklyk kunnen bezeffen, dat er nog noodzákelyk een angeltje van haat en wrok jegens uw perſoon moet zyn overgebléven. — Ja! — had men u by eenige mogelykheid dézen post maar *kunnen* betwisten; — nooit zoud gy denzelven bekómen hebben; — want ik houde my overreed, dat uwe Médevoogden, hoe zeer zy uwe vrienden ſchynen, echter (ſchoon zy zig wel wachten zullen daar van iets te láten blyken) niets liever wenſchen zouden, dan maar

geheel van u ontſlagen, en alzo hunne eigen' vrye Meesters te zyn.

W: TZLAUSKI.

Ach! had gy my van myn Váder en Moeder niet geſpróken! — ô! Myné lieve Moeder! — Myn bráve Váder! — Ach! ..... Als ik daar aan denke, dan! ..... Had gy dit toch gezwégen, SPHTHASHA! ..... gy kond immers ligt begrypen, dat my dit te ſterk aandoen zoude ..... 't is of déze gedagten eenen weerzin tegen den Graav, tegen zyne Ingezétenen, tegen myne Médevoogden in my doet opreizen, en alle lievde t'hunwaarts eensklaps in my uitbluscht! — ..... Ach! konde ik my nog eens wréken over den ſmaad mynen Váder; over 't verdriet myne Moeder aangedaan! ..... Ik zoude .....

L: SPHTHASHA.

ô! Myn Heer! kwel u daar niet over! — daar zal mógelyk wel eer gelégenheid toe zyn, dan gy denkt; — Maar, wat kan u de wraak bá-

báten! Denk daar liever niet meer aan, is het mógelyk! — Doch het doet my leet, dat de tyd my verbied ons aangenaam geſprek langer te vervolgen: — Noodzakelyke bezighéden roepen my elders.

W: TZLAUSKI.

Dat ſpyt my waarlyk! — maar, kan 't niet anders zyn, patientie! — Kom uw bezoek dan by de eerſte gelégenheid eens hervatten, verzoek ik! —

L: SPHTHASHA.

Daar toe zal ik geen ogenblik tyds verzuimen. — [*hy neemt met de onderdanigſte buigingen zyn afſcheid.*]

W: TZLAUSKI. [*alleen*]

Hémel! — wat ben ik met dit bezoek in myn ſchik! — Hy heeft my regt de ógen geópend: — Ik ben nu inſtaat, om vry wat ruimer te denken, dan ik over een paar úren doen kon. — Ik kan my over het doordringend verſtand en de kundigheid van dien Man niet genoeg verwon-

wonderen. — Zyn Geest is waarlyk nog gróter dan zyn lichaam! — En dat hy daar en bóven zo een oprecht zó een deugdzaam karakter heeft: — dat hy my zo getrou meend: — dat hy het best zo met my voor heeft; en dat ik zo gerust op hem ſtaat máken kan: — dit is my oneindig veel waardig: — Ik zal ook nooit iets buiten hem of tegen zyn zin ondernémen.

L: SPHTHASHA. [*alleen*]

Dat laatſte kwam wonder wel te pas: — Ik moest hem een weinig aangedaan en een weinig wraakzuchtig maken, wilde ik hem regt gewonnen hebben; — Nu zal hy van zelven wel anders over zyn pligt léren denken, en zo naeugezet niet meer zyn: — 't was nu net myn tyd om af te breken. ..... Ik was nog al bevreesd, dat, toen ik zeide, dat hy in de beſtiering zyner záken, en in de behartiging van de belangens van den Graav verpligt was die manier te volgen, welke hy in gemoede overtuigd was de beste te zyn, — hy my toen gevraagd zoude hebben, of hy niet voor af verpligt was, om bedaard te onderzoeken, of die overtuiging van

de

de *prævaleur* zyner eigene gevoelens wel op goede gronden rustede; — of hy mogelyk zyn eigen concept niet maar voor het beste hield door eene blinde vooringenomenheid; — en of hy misschien het beste begrip uit enkel voor-oordeel of uit eigenlievde niet verwierp; — maar hier op was hy gelukkig niet gevat; — Doch ik zou hem ook al hier in wel hebben voor by gepraat: — 't doet veel, dat hy een onwankelbaar vertrouën in my ſteld: — Ik heb nu geen' de minſte zwárigheid, om verder alles volkómen naar myn' zin te krygen. — Láten de waare Beminnáren van den Graav maar wroeten, zo veel zy willen: — Myn Haan moet kóning krájen! —

* * * * *
* * * *
* * *
* *
*

TWEDE T'ZAMENSPRAAK.

L. SPHTHASHA [*alleen*]

Als zig nu geen uitkomst voor my opdoed; dan is het onvermydelyk, dat het er eerlang allerduisterst met my zal moeten uitzien! — Myn *Crediet* is nu ten éénenmaal ten einde! — *Vleeschhouwers*, *Bakkers*, *Kaarsmákers*, *Kruideniers* *Wynkópers* houden alle te gelyk op met my te borgen; — en elk vald my even lastig om' betáling! — Geld is nu volſtrekt de boodſchap! —— en, helaas! —— ik heb niets! —— zonder geld kan ik nu onmogelyk het hoofd langer boven houden! —— zonder geld moet myn Fatzoen nu ongetwyfeld allergevaarlykst ſchipbreuk lyden! —— En, het geen nog het ergſte van alles is, is, —— dat ik geen de minſte uitvlugt zie, om een toereikend *Ka-*

pitaal magtig te worden !..... Had ik nog maar eens zo een gelukje, dat men my op een avond een paar tonnen Gouds met de kaart liet winnen, —— ik zoud' er nu een groot gat meê kunnen ſtoppen! —— Zeer weinig zoud ik er my over bekreunen, of men zeide zulks uit mededogen gedaan te hebben of niet: — Ik zoud' er ondertuſſchen nu weer ſchoon meê gered zyn: — Maar dat geluk heb ik eens gehad, en ik denk niet, dat men voor de twédemaal zo goed meer op wy wézen zal. — Ik diene dan noodzakelyk op andere middelen bedagt te zyn.

Maar!..... wagt, daar ſchiet my iets in, 't geen mogelyk van een goed gevolg zou kunnen zyn. —— Een klein *Verraderéitje* zal my misſchien geheel uit all' myne ſchulden redden. —— Ik weet; de Heer G. R. zit in nételige omſtandigheden. —— De onlusten met zyne eigen onderdanen, en d'onëenigheden met de Héren Vr....., en Sp.... vallen hem zoo bang, dat hy moet of geholpen worden, of hy moet het ongetwyfeld te kwaad krygen. —— Die goede man, weet ik, is byzonder mild met zyne *Guinjes* voor iemand, die hem eenigen dienst

van

van aanbelang doed: —— Ik moet nu ook eens zien een' goede portie van die ſpecie te bekómen; want zoo hem iemand plaizier kan doen, dan ben ik het. —— Ik heb myn' lieve, goede TZLAUSKI, van wien het alles voornamelyk afhangd, geheel op myn hand, en dit isalleen genoeg, om my myn voornémen wel te doen gelukken....

Tis waar; ik moet den Graav, en zyne Voogden een poets ſpélen, die hen yſelyk in 't naau brengen, en een ſcháden veroirzaken zal, die important is. —— Ik moet daarenbóven nóg myn' Vriend TZLAUSKI deerlyk misleiden, en hem door list van het regte ſpoor afbrengen:..... Maar, wat zal ik doen? De nood dwingd my:..... Geld moet ik hebben, of myne ſchuldenaars zullen my ongetwyfeld affronten aándoen, die myn Fatzoen niet lyden kan:....: En ik zie geen' anderen weg open, om my eerlang eene enkele honderd-duizend ponden Sterlings ryker te zien dan ik nu ben; als alleen, dat ik eens een ſpelletje tuſſchen den Heer G: R. en tuſſchen de Voogden van den Graav aanrigte, 't welk den eerſten een onnoémelyk voordeel, en den laatſten een ſchade zal zyn, welke zy nooit zullen te boven komen:....

't Is wel zo: als het ontdekt wierd;... ik was waaragtig, niet tegenſtaande myne hóge geboorte, en met all' myne Vorſtelyke Vrienden, een man des doods: —— Maar 't is onmógelyk, dunkt my, dat iemand eenig kwaad vermoeden op *my* hebben, of denken zou, dat ik in ſtaat zou kunnen zyn, om een verráder van den Graav te wézen. —— En al had men in 't heimelyk dit vermoeden al eens van my; —— Niemand zal toch durven beſtaan, om zig direct als myn Beſchuldiger te ſtellen. —— Behalven dat TZLAUSKI, die een onwankelbaar vertrouwen, in my ſteld, my wel zodanig de hand bóven het hoofd zal houden, dat ik niets te vrézen heb....

't Is nu nog net tyd.... Ik ga terſtond eene viſite by hem afleggen, en zien wat ik al in voorraad met hem affpréken kan.....

[*By den Heer* TZLAUSKI *binnen getréden, en de wéderzydſche pligt plegingen verrigt zynde, zegt hy*] —— Myn Heer! zal ik u ook belet doen, een uurtje met u te práten?

W: TZLAUSKI.

Ter contrarie Myn Vriend! je doet my plai-

plaizier: —— Ik heb zelfs al naar u verlangd, om eens ernstig over de omſtandigheden van myn Neev G. R. met u te ſpréken: —— Ik ben daar al vry wat bekommerd voor.

L: SPHTHASHA.

Ei zie! Dat's gevallig! —— De réden, waarom ik de vryheid genómen heb, om u een klein bezoek te géven, is juist om eens ampel met u over den toeſtand van Myn Heer uw Neev te handelen.

W: TZLAUSKI.

Dat geſprek zal my byzonder aangenaam zyn! ..... Maar om van de eerſte grondoirzaak van alle de troubles, waar in myn Neev zig thans zo ongelukkig gewikkeld ziet, een' aanvang te máken: —— Zoud gy niet denken, Myn Heer! dat myn Neev met die onderdánen, die zig zo geweldig tegen hem aankanten, een weinig onvoorzigtig gehandeld, en hun zelv réden gegeeven heeft, om misnoegd te zyn?

L: SPHTHASHA.

Naar myne gedagten niet, Myn Heer! —— Uw Neev, de Heer G. R. heeft niet meer gedaan, dan zyn wettig gezag gebruikt, en daar tegen mogten zy zig niet verzetten. —— Ik ben ook wel verzékerd, dat, indien eenigen van de Famille van uwen eerſten Médevoogd H . . . . . d die Rebellen al over járen in hun voornémen niet geſterkt; —— en indien die baatzuchtige ſchurken hen al overlang in 't heimelyk niet in ſtaat geſteld hadden, om eenen opſtand tegen hunnen wettigen Heer te kunnen wágen, —— zy nooit tot dien ſtap zouden gekómen zyn.

W: TZLAUSKI.

Hoe! —— zoude de Famille van myn Medevoogd H . . . .d tot den opſtand van die Muitzuchtige onderdánen van myn Neev in ſtilte hebben médegewerkt! —— Dat kan niet mógelyk zyn! verklaar u daar omtrent náder, bid ik u. ——

L: SPHTHASHA.

Ja Myn Heer! hoe vreemd u dit ook voor-

kó-

kómen mag, ik maak my nogthans ſterk, om er u volkómen van te overtuigen. —— Begryp maar eens, dat Was.....n, die de Aanvoerer van dat gehéle werk is, járen agter een, als een groot Koopman onder de *jurisdictie* van uwen Medevoogd H.....d *gewoond* heeft; en wel, om het u náder te zeggen, in een huis van den Heer Rot....., die, zo als je weet, een der magtigſte en rykſte zónen van den Heer H.....d is, en die met zyn Broeder Ams..... den grootſten en uitgebreidſten koophandel dryvt van 't gehéle Graavſchap. ——

Dus kan Myn Heer ligtelyk nágaan, dat Monſieur Was.....n de gehéle Famille van den Heer H.....d, voor all', de Héren Rot....., en Ams....., door en door *kende*. —— Hy wist gevolgelyk ook de Canálen, langs welke hy alle noodwendighéden, welke die Rebellen, om eenen formélen opſtand tegen uwen Neev met vrucht te kunnen beginnen, onmógelyk ontbéren konden, in eenen genoegzaamen overvloed magtig te worden.

Van déze Canálen heeft de Heer Was....n zig vlytig bediend: --- en de Héren Rot...,

en Ams..... hebben hem ten genoegen van die Rebellen, alleen uit een baatzuchtig eigenbelang, ten dienſte geſtaan: —— Zy hebben hen dus in 't heimelyk al in hun oproerig voornémen ondersteund, en hen vooraf, —— eer bynaar nog iemand wiste, dat dat zy zig tegen hunnen wettigen Heer met geweld wilden aankanten, —— al in ſtaat gesteld om uwen Neev te kunnen wederſtand bieden, en het tegen hem te kunnen uithouden. —— En déze geheime handelingen, welke de Héren Rot..... en Ams..... door middel van den Heer Was.....n met die Rebellen gehouden hebben, eer zy hunne voorgenóme Muitzucht nog openlyk hadden te kennen gegéven, beſchou ik niet alleen als den wären grond van alle *die* onlusten, welke er tusſchen uw Neev en déze zyne wettige onderdánen plaatz hebben; maar ook van alle die onaangenaamhéden, welke de Heeren Vr..... en Sp.... hem náderhand hebben aangedaan; met een woord, déze geheime præparatoire handelingen merk ik aan als den eenigen grondſlag van *alle* de Troubles, waar in uw Neev zig thans zo ongelukkig bevind.

W: TZLAUSKI.

Ik heb altoos gedagt dat VR..... alleen zyn kwaad zaad tusſchen myn Neev en zyne thans Rebellérende onderdánen gezaeid had.

L: SPHTHASHA.

Die valschaart heeft zéker ook gansch geen goed in dat werk gedaan: —— dit ſtem ik volkómen met u toe: —— Ik vertrou zelfs, dat hy die weerbarstige Rebellen, ter uitvoering van hun godloos voornémen, niet weinig heeft aangehitzd, en hen, door zyne belovten van hulp en byſtand, ten ſterkſte heeft aangemoedigd: —— Maar *waneeer* heeft hy zulks gedaan? —— Niet eer, dan *na* dat die Rebellen al reeds door de Héren AMS....., en ROT..... van alle noodwendignéden voorzien, en in ſtaat geſteld wáren, om hunnen voorgenómen opſtand tegen uwen Neev ter uitvoer te kunnen brengen; zodanig, dat ik zéker vertrou, dat, zo had VR..... zig al eens in geenen déle met hun willen inláten, zy evenwel hunne Rebellie geen oogenblik vertraagd zouden hebben; —— dewyl zy reeds lang, voor dat zy openlyk verklaart hadden zig van u-

wen Neev als hunnnen wettigen Heer te willen aftezonderen, al in 't heimelyk door de Héren AMS....., en ROT..... *dermaten* waren geholpen, en van all' het nodige verzorgd, dat zy zig *toen* al in ſtaat zágen, om uwen Neev het hoofd te kunnen bieden. —— Dan, geſteld al eens, VL..... is *de eerſte* geweest, die déze Rebellen heeft geëncouragéerd; —, 't is en blyvt nogthans onwederſprékelyk, dat de Héren AMS....., en ROT....., zulks niet minder, dan VR..... gedaan hebben; —'t zy, dat zy dit *gelyktydig* met hem, 't zy, dat zy dit *voor*, 't zy, dat zy dit *na* hem hebben uitgevoerd; —— dit doet tot de zaak als zaak zelve niet, —— 't is genoeg, dat er overvloedige blyken en bewyzen by der hand zyn, dat zy déze Rebellen op alle mógelyke wyze ondersteund, en hun alle hulpe hebben toegebragt: —— En dit zo zynde, dan heeft het ook geen het minſte bewyz nodig, dat die twé Signeurs den eenigen grondſlag hebben gelegd van alle die Rampen, welke uwen Neev tot dus verre zyn overgekómen: —— want hadden zy zodanigen toevoer in 't gehelm aan die Rebellen niet bezorgd, als zy nu gedaan hebben: —— Hadden zy met VR..... niet t'zámengeſpannen: —— wáren zy in tegendeel uwen Neev

ge-

getrou geweest; — en hadden zy volgens de voorſchriften der waare vriendſchap met hem gehandeld; —— Nooit zouden die Rebellen zo lang in hunne Muitzucht zyn ſtaande gebleven; —— Ja! wie weet, of zy wel ooit eenige ſcheuring of twist tusſchen Myn Heer uw Neev, en tusſchen hun *gezogt* hadden!

W: TZLAUSKI.

Hoe gunstig ik ook tot dus verre over de Héren AMS....., en ROT..... gedagt hebbe, ik kan hen nu, met opzigt tot de onlusten tusſchen myn Neev en zyne tegenwoordige Rebellen, onmógelyk meer vryſpréken: —— Nu gy my dingen openbaard, die ik nooit gewéten heb; moet ik hen ten dien opzigte al even ſchuldig houden als VR.....,

L: SHPTHASHA.

Niet alleen, dat zy even zo ſchuldig als VR..... zyn, Myn Heer! —— maar zy zyn ontwyfelbaar nog vry wat meer te beſchuldigen. —— VR....., heeft zig ten minſte zo gedrágen, dat hy aan uw Neev openlyk betoond heeft zyn vyand te zyn, tegen wien hy zig dus konde wápenen, en

op

op zyne hoeden wézen: —— Maar de Heeren AMS..... en ROT..... hebben alles onder het maskr van vriendſchap gedaan; —— Zy hebben alles in 't heimelyk en ter ſluik uitgevoerd; —— en hebben uwen Neev, onder ſchyn van in goede Harmonie met hem te léven, intuſſchen gróter *tort* gedaan, en meerder nádeel toegebragt, dan hy ooit van zynen openbàren vyand had kunnen verwachten.

W: TZLAUSKI.

Maar Myn Heer! wy beſchuldigen de Héren AMS..... en ROT....., al zo ſterk; en evenwel denk ik, het ſtuk bedaard inziende, dat zy in dit geval ten eenigen mále te verondſchuldigen zyn. —— Ik wil niet ontkennen, dat eenigen van de Familien van die Héren, of eenigen Bewóners hunner huizen, in qualiteit als Kooplieden, niet vriendelyk en cordaat met myn Neev gehandeld hebben; —— maar wat kunnen dit de Héren AMS..... en ROT..... in hunne perſónen helpen? —— Hoe kunnen die by eenige mógelykheid voor ánderen inſtaan?

L: SPHTHASHI.

Dat is wel zo : — maar die dan zodanig eene handelwyze met Myn Heer uw Neev gehouden hebben , het mogen zyn wie het willen , die houd ik ſtaande, dat als Eer-en- trou-lóze ſchelmen met hun gehandeld hebben ; en dat zy zig enkelyk uit een god-looz beginzel van eigen belang niet alleen uw Neev in zeer onaangenáme en hachelyke omſtandighéden hebben ingewikkeld ; maar dat zy zelfs alle uwe Médevoogden in zódanig een predicament gebragt , en reeds zeer vélen van derzelver uitgeſtrekte Familien zó ongelukkig hebben gemaakt , dat dezelve het , naar allen ogenſchyn , nooit meer zullen te bóven halen.

W: TLAUSKI.

Dat ben ik volkómen met u eens Myn Heer !

W: TZLAUSKI.

En als men al verder het een en ander eens behoorlyk doorgrond , wa moet men dan van uwe Médevoogden zelve zeggen ? — moet men dan niet overtuigd zyn , dat zy allen niet veel bé-

ter

ter, dan die Baatzuchtige Schurken gehandeld hebben?

W: TZLAUSKI.

Hoe! Myn Heer! —— daar ontzet ik van! —— Dat zult gy my náder dienen uit te leggen.

L: SPTHASHA.

Zeer gaarne, Myn Heer! —— Gy zult niet ontkennen, denk ik, dat uwe Médevoogden, ingevolge hunne eigene onſchendbare verbintenisſen met uw Neev den Heer G. R. aangegaan, volſtrekt gehoúden en verpligt zyn, om hem in de omſtandigheden waar in hy thans is, het by die verbintenisſen uitdrukkelyk bepaald ſecours zonder eenig uitſtel te verlénen: —— Nu is het u béter dan iemand bekend, dat uwe Medevoogden, niet tegenſtaande Myn Heer uw Neev om dien bedongen byſtand al by herháling verzogt, en er ten ſterkſte op heeft aangedrongen, evenwel hebben knnnen goedvinden zig voor déze aller billykſte en rechtmatigſte verzoeken maar op den duur doov te houden, zonder in 't allerminſte te denken aan

hunne

hunne geheiligde engagementen? — Is dit niet valsch en trouloos met uwen Neev gehandeld? — en hebben uwe Medevoogden door dit hun gedrag niet met ſprekende daden getoond, dat zy niet langer genégen waren om met Myn Heer uw Neev als met een Vriend en Bondgenoot te leven?

W. TZLAUSKI.

Zagt! — zagt! Myn Heer! zo hiet het niet! — Ik ben vast verzékerd, dat myne Médevoogden niets minder gezogt hebben, dan de vriendſchap met myn Neev in 't allerminst te verbréken: — in tegendeel, dat zy niets vuuriger gewenschd hebben, dan dezelve ongeſchonde te mögen onderhouden: — Maar myn Neev, zeggen zy, vorderd iets, 't geen zy niét verpligt zyn in-te-willigen, dewyl het geval eigenlyk niet zou exteren, waar in zy bedongen hebben, myn Neev ſecours te verlénen: — En dit zo zynde, dan geev ik myne Médevoogden volkómen gelyk, dat zy aan de willekeurige eiſchen van myn Neev niet beantwoorden.

L: SPHTHASHA.

Dat zyn zoekingen Myn Heer! —— lautere zoekingen, en lóze uitvlugten, om quaſi hun gedrag in dezen eene billyke gedaante te géven; — maar daar zit de knoop niet; — neen zéker! — er ſchuild heel iets anders agter!

W: TZLAUSKI.

Ik kan my niet begrypen, wat by mógelykheid daar zou kunnen agter ſchuilen.

L: SPHTHASHA.

Niet? Myn Heer! — Om u dan maar met een woord uit den droom te helpen; — uwe Médevoogden, houd ik my verzékerd, zyn zo wel in gemoede overtuigd als ik, dat zy wel dégelyk verpligt zyn, om uwen Neev tegenwoordig het bedonge ſecours te bezorgen; en dat zy thans juist verſéren in de termen hunner gemaakte conventiën; — maar, om rond uit te zeggen, zy durven niet: — zy zyn bevreesd, om aan hunne verpligting te beantwoorden.

W: TZLAUSKI.

Hoe! zouden zy bevreesd zyn, om heulsche Trouë te handhaven? —— zoude hun by mógelykheid de vréze der máten bekruipen kunnen, dat zy opzetselyk myn Neev gegronde rédenen zouden géven, om hun zyne Vriendschap finaal op te zeggen; — iets, — 't welk zo gansch strydig met hunne belangens is? —— Wat zoude toch in staat zyn, óm zo eene vréze in myne Médevoogden te doen gebóren worden?

L: SPHTHASHA.

Dat zal ik d'Eer' hebben U te zeggen, Myn Heer'! en ik Vleij my, U volkómen te zullen overtuigen. —— De geveinzde vriendschap van den Heer VR . . . . .; — de uiterlyke blyken van toegénegenheid, waar door die Valschaart uwe Médevoogden al meer en meer aan zig tracht te verpligten, máken hen verlégen, om uwen Neev te helpen. —— Zy zien te gemoete, dat, indien zy uwen Neev secours verleenen, zulks door den Heer VR.... gansch niet wel zal worden opgenómen, en dat zy daar door onvermyd lyk met hem in onénigheid zullen ráken: —— Zy wéten zeer wel, dat zy tégen zyne magt onmógelyk be-

ſtand zyn, en dat zy, met één woord, *aan alles* gebrek hebben, om hem als een Vyand te kunnen afwachten. —— Aan den anderen kant, beſchouen zy uwen Neev als iemand, die reeds aan zyne eigene Rebellérende onderdánen, benévens aan Vr . . . . . , en Sp . . . zyne handen zó vol heeft, dat hy zig wel wachten zal, om zig nog al meer Vyanden op den hals te hálen. —— Dus denken zy is het béter en voorzigtiger uwen Neev, van wien zy toch niets kwaads, naar hunne gedagten, te vrézen hebben rédenen van misnoegen te géven, dan zig aan de gedugte Vyandſchap van Vr . . . . . te zien bloot geſteld, en zig eerlang door eene Magt overvallen te zien, waar tégen zy zig geheel buiten ſtaat bevinden, om zig te kunnen verdédigen: —— En dit houd' ik voor de waare réden, waar om Uwe Médevoogden tot dus verre geaarzeld hebben, om Uwen Neev dien byſtand toe te brengen, dien hy in het tegenwoordige geval rechtmatig van hun te eiſchen heeft.

W: TZLAUSKI.

Ik val volkómen in uwe concepten, Myn Heer! —— En myn' Médevoogden moeten my niet kwályk némen, dat ik my nimmer met hun Syſtêma ten dézen opzigten verénigen zal.

L:

L: SPHTHASHA.

Dat heb ik ook nooit van U verwacht, Myn Heer! —— Daar voed gy veel te edelmoedige denkbeelden toe: —— Maar vind gy ondertusſchen door dit hun gedrag niet ten duidelykſte bewaarheid, 't geen ik U, verſcheidene málen, van 't Karakter Uwer Médevoogden gezegd hebbe! —— Ziet gy nu niet overtuigend, hoe weinig ſtaat er zelfs op hunne ſchriftelijke verbintenisſen te máken is? —— Ziet gy nu niet klaar, van welk eene kruipende ziel zy zyn? —— Hoe ontrou, hoe onedelmoedig, —— hoe oneerlyk zy handelen? ja! hoe ligt zy kunnen overgaan, om den gehélen ondergang van Uwen Neev, die hun zo lang een oprecht Vriend geweest is, aan hunne laaghartige vreez voor het ongegrond misnoegen van den Heer VR..... gerust op te offeren?

W: TZLAUSKI.

Ja! —— tot myn leetwézen beſpeur ik dat maar al te duidelyk! —— Maar ik zeg rond uit, dat het een haatelyk en een aller ſchandelykst gedrag is.

L: SHPTHASHA.

Dat niet alleen, Myn Heer! maar het is

een gedrag, waar door zy de Eer van den Graav een vlek hebben toegebragt, die nimmer is uit te wisſchen, en zig zelven een ſtrik hebben om den hals gehaald, die aller gevaarlykst is. —— Zy hebben daar door ten klaarſte getoond, dat de Graav geheel buiten ſtaat, buiten vermógen, en buiten Couragie is, om tegen Signeur VR..... een kans te kunnen en te durven wágen; —— En dat zy uit dien hoofden genoodzaakt zyn zig van VR..... de wet te láten ſtellen, en zig in alles naar zyn welgevallen te ſchikken: —— Is dit voor den Graav, die zig van vroege tyden af altoos betoond heeft zo dapper, zo vermógend, zo vaardig, en zo *wel* toegerust te zyn als iemand van zyn Karakter in de geheele waereld; — en die zig aller wegen had gevreesd gemaakt; —— is dit voor dien Wakkeren Held in zynen ouden dag géne ſchande, die hy nooit afwasſchen kan? —— Daar en bóven hebben zy zig, om het regt te zeggen, zo als het is, van den Hr. VR..... nu geheel afhangelyk gemaakt; —— zodánig, dat zy nu naculyks iets meer zullen durven beginnen zonder dien Heer voor af te vrágen of het zyne goedkeuring en toeſtemming wel zal mogen weg drágen. —— VR..... begrypt zeer wel, dat Uwe Médevoogden, alleen hem ten gevalle, hun verſchuldigd Secours aan uwen Neev

ge-

geweigerd hebben ; en dat die weigering nergens anders uit voord kan ſpruiten, als uit zodánig eene bange vreez voor hem, als die kinderen doorgaans gewoon zyn, voor de roede hunner ouders, of voor de plak van hunnen meester te hebben. — Wat zal die looze Vos nu al verder doen? —— Ziende, dat hy Uwe Medevoogden nu al zo goed als ondér de knie heeft, zal hy hun van tyd tot tyd eene ménigte van blyken opléveren, die de uiterlyke gedaante van belangloosheid, en van eene getroue Vriendſchap hebben. —— Hier by zal hy geen ander oogmerk hebben, dan alleen om de achting, en het vertrouen van de Ingezétenen van den Graav, en van uwe zéven Médevoogden al hoe langs hoe meer tot zig te trekken : —— In dit oogmerk zal hy wonderwel ſlágen ; dewyl zo wel uwe Médevoogden, als de Ingezétenen van den Graav door, de toegénegenheid, die hy hun ſchynt te bewyzen, zig niet weinig de oogen zullen láten verblinden. —— Intuſſchen zal hy hier door van zelve te weeg brengen, dat uwe Médevoogden, geen het minſt agterdogt hebbende, niet eens denken zullen, om den Graav in een' behoorlyken ſtaat van tégenweer te ſtellen, door deszelfs loontrekkende knegten tot een aanzienelyk getal te vermeerderen : —— En, als hy nu uwe Médevoogden lang genoeg door zyne

valſche vriendelykheid misleid heeft, zal hy eindelyk of over eene gezogte beuzeling op het onverwachtst de war tegen hun zoeken; — of hy zal terſtond met zodanige voorſlagen voor den dag kómen, die uwe Médevoogden even als zo véle donderſlagen zullen op het hart vallen: —— En wee hun dan! —— indien zy hem in alles zynen bózen zin niet géven! —— Dan zullen zy wel dra, in plaats van eenen vriend, eenen baatzuchtigen dwingeland in hem vinden: —— Dan zullen zy zyne geveinzde genégendheid wel ras in eenen ongegronden haat en in bittere Vyandſchap veranderd zien: —— Dan zullen zy, als zy er 't minst aan denken, eene gewápende ménigte op de grenzen van het Graavſchap vinden, dewelke, geenen wederſtand ontmoetende, al de eene plaatz voor de andere na wegnémen, den Graav ruinéren, en zyne iugezétenen zal ongelukkig máken: —— En dus meen ik met grond te mógen ſtellen, dat Uwe Médevoogden, door hunne verpligting alleen uit vreez voor V R. . . . . in dit geval uit het oog te verliezen, en hem op eene onredelyke wyze te ontvien, zig zelven een ſtrik hebben om den halz gehaald, die door den tyd niet minder, dan de gevaarlykſte gevolgen voor het gehéle Graavſchap hebben kan. ——

W: TZLAUSKI.

Ik voorzie met U, Myn Heer! dat myne Médevoogden een zeer onvoorzigtig paard beryden, door de zyde van den Heer V R . . . . . in dit geval te kiezen en mynen Neev af te vallen. —— Ik begryp nu ook overtuigend, dat zy verpligt zouden zyn mynen Neev in het tegenwoordige geval te helpen; niet alleen uit kragt van die onfchendbare verbintenisfen, welke zy zo plegtig met hem hebben aangegaan; maar my dunkt, dat dit daar en boven *die* Vriendfchap van hun vorderenzou, waar in zy zo lang met mynen Neev geleevd hebben, en waar van hy by verfcheidene gelégénheden altoos de doorflaanfte blyken gegéven heeft: — Maar wat nu in dit geval gedaan, om zo veel mógelyk de belangens van den Graav in het oog te houden?

L: SPHTHASHA.

Ik zoud' U ráden, Myn Heer! om by Uwe Médevoogden de fterkfte inftantien te doen, ten einde met Uwen Neev eene vriendelyke Negotiatie aan te gaan. Hier door zou niet alleen Uw Neev zelv geholpen, maar ook de Graav voor alle de fmertelyke gevolgen eener *finale Vriendfchaps-breuke* met dézen zynen ouden Vriend

en bondgenoot (welke ik anders ongetwyfeld te gemoete zie) gelukkig beveiligd zyn: —— En indien Uwe Médevoogden tot zo eene onderhandeling met Uwen Neev niet mogten kunnen iuclinéren, alleen uit vreez voor Vr....., (gelyk ik, om U de waarheid te zeggen, niet anders verwacht) dan zoud' gy, dunkt my, kunnen aanvoeren dat er zeer gemakkelyk zodánige maatrégelen zouden te némen, waar door zy dien Heer niet langer *zo ſlaavagtig* zouden behoeven te ontzien. (Gy begrypt ligtelyk, dat gy déze uitdrukkingen *zelve* by Uwe Médevoogden zult dienen agter wegen te láten: —— dit zoude mógelyk aan die Héren min of meer gedagten van animoziteit tegen Vr..... géven; —— en daar moet gy U toch zorgvuldig voor wachten. —— Gy hebt zéker ook gemerkt, dat ik my ten aanzien Uwer Médevoogden zoo even al vry ſterk heb uit gedrukt; —— en dat ik niet onduidelyk heb te kennen gegéven, dat zy zig als *ſláven* van Vr..... gedrágen: —— Doch wy zyn hier tusſchen vier oógen: —— Tégen U durv ik de *waarheid* onbewimpeld zeggen; maar zodánige expresſien zouden door Uwe Médevoogden mógelyk gansch niet Vriendelyk worden opgenómen..... de *waarheid* wil toch áltoos niet uitdrukkelykgelyk gezegd wezen. ha! ha! ha! ha! ha! ha! ha! ha! ha!..... Gy moet de zelvde zaak maar

met

met andere woorden zeggen, dan zal er niemand eenig erg in hebben.)

W: TZLAUSKI.

Ik heb zeer wel de méning van uw gezegde begrépen, ... Ik kreeg een' Lach in myn Geest, zo dra gy zeide, dat men wel middelen zou kunnen berámen, om het *ſlaavagtig* ontzag voor den Heer Vr..... te doen ophouden; Zo aartig vond ik dat gy u in deze woorden uitdrukte: —— Doch dit overgeſlagen; ——de raad als raad, die gy my geevt, op zig zelve beſchoud, vind ik uitnémend wel; —— en ik zal ook geen ogenblik verzuimen, om alle divoires aan te wenden, ten einde myne Médevoogden tot eene vriendelyke Negotiatie met myn Neev, waar toe hy zelv toond ten uiterſte genégen te zyn, overtehálen, dewyl er, dunkt my, zo voor den Graav, als voor zyne Ingezéténen niets heilzámer en wenschelyker kan bewerkt worden. —— Maar, wat zoud gy denken? —— Zoud ik myne Médevoogden gezamenlyk, wanneer zy vergáderd zyn, zo eene negotie met myn Neev proponeeren, en aanraden; of zoud ik maar by elk in 't byder onder de hand daar op aandringen?

L: SPHTHASHA.

Het is zeker, dat gy, in de uitvoering uwer voornémens, of in der zelver manier van behandeling nooit te voorzigtig kunt zyn: --- Gy diend alles wel zo te rámen, dat gy geede de minſte réden geevt, om in één uwer Médevoogden ſlegts d'allerminſte onrustige gedagten van uw Perzoon te doen opryzen: --- Indien gy nu déze uwe propoſitie van in eene vriendelyke onderhandeling met uwe Neev te tréden aan uwe Médevoogden ter hunner vergádering deed'; dan zouden daar op móge. gelyk door dézen en genen zódanige Glosſen gemaakt worden, die gansch voor u niet voordélig zouden zyn. —— Om dit nu geheel en al voor- te- komen, en u zelven gansch buiten ſchoot te houden, zo zoude het, myns bedunkens, het beste zyn, dat gy alleen van ter zyde aan uwe Médevoogden deed te verſtaan géven, dat gy in de tegenwoordige omſtandighéden van tyd en záken niets met de belangens van den Graav, en van alle zyne Ingezétenen overeenkomſtiger oordeelde, dan eene vriendelyke Negotiatie met uwen Neev aan te gaan; —— dat het u, *uit dien hoofden*, ook zeer aangenaam zou zyn, indien uwe Médevoogden daar toe onderling reſolveren konden, dewyl gy anders lévendig voor

uit

uit ziet, dat er eerlang eene openbáre vyandſchap met uwen Neev plaatz hebben zal, die niets minder dan de ruine van honderden Ingezétenen van den Graav kan ten gevolge hebben; —— dat, gelyk er voor den Graav niets wenſchelyker en voordéliger is, dan de rust en vréde, er ook aan den anderen kant niets verderffelyker en nádéliger voor hem kan worden uitgedagt, dan twist en onëenigheid in 't gemeen, en wel byzonderlyk met uwen Neev G. R.; wiens vyandſchap alleen genoegzaam, is om by naar alle de commercie van den Graav geheel te doen ſtille ſtaan, en hem aldus de hart-air in eens afteſléken; — en dat u gevolgelyk dit poinct van zo veel aanbelang voorkomt, dat, naar uwe gedagten, uwe Médevoogden daar op wel met bedaardheid en ernst behoorden acht te géven, en dies wegens eene ſpoedige reſolutie te némen. — Déze pógingen kunnen u volſtrekt door niemand kwályk genómen worden: — in tégendeel zal elk genoodzaakt zyn, dezelve ten ſterkſte te pryzen; —— dewyl gy daar by onmógelyk iets anders bedoelen kunt, dan het welzyn van den Graav, en alle zyne Onderdánen bevoorderlyk te zyn: — terwyl intuſſchen iedereen uwe wyzheid en voorzigtigheid zal roemen, die er uitblinken in de manier, waar op gy déze uwe Vaderland-lievende begeerte,

of

of dézen uwen Hoogstwyzen raad aan uwe Médevoogden hebt laten communicéren; —— En, als het mag gebeuren, ('t geen ik, om u de waarheid te zeggen, wel verwacht) dat uwe Médevoogden evenwel kunnen goedvinden, om, in dezen, hunnen eigen zin te volgen, en tot geene vriendelyke onderhandeling met uwen Neev overtegaan, niet tegenſtaande zy zelve overtuigd moeten zyn, dat zulks het veiligst en het aangenaamst voor den Graav en voor alle zyne Ingezétenen zou wézen; Gy hebt dan evenwel uwen pligt gedaan; en kunt dies wegens altoos een gerust gewéten hebben: — terwyl uwe Médevoogden, wanneer zy de droevige gevolgen van de verwerping van dézen uwen heilzámen raad ondervinden zullen, onder de treffende aandoeningen van een te laat berou, niet anders als wenſchen zullen, dat men uwen raad gevolgd ware: 't geen dan van agteren voor u zelven tot geen gering genoegen ſtrekken moet.

W: TZLAUSKI.

Wy zullen dit dan vast voor afgeſproken houden; en, dewyl ik vóor 't tegenwoordige wat bepaalt ben, hier méde ons geſprek voor ditmaal eindigen; —— terwyl ik vast verwacht, dat gy my eerlang de Eer van een ná-

der bezoek, en tévens het genoegen zult géven, om met u verder te deliberéren, wat er in de tegenwoordige conjunctúre van záken het best diend gedaan en geláten te worden; —— want ik verklaar u openlyk buiten u niets te zullen ondernémen.

L: SPHTHASHA.

Uw onderdanigſte Dienaar myn Heer: — Ik ben ten allen tyden tot uwe orders . . . [*Zij némen met de gewóne wéderzydſche Hoovſche complimenten afſcheid van elkanderen.*]

L: SPHTHASHA [*alleen.*]

Nu heb ik all' wat ik begeerde! —— wil TZLAUSKI niets zonder my ondernémen, zo als hy betuigd, —— dan zal ik hem nu verder wel zódánige inductiën géven, dat ik in alles volkómen naar wensch ſlágen zal. — Ik heb nu alleen maar bedagt te zyn, hoe ik myne maatrégelen ter bereiking van myn oogmerk het voorzigtigst némen zal . . . . . Dit ſtuk zal ik nu voords met alle bedaardheid dienen te overleggen, om in myne ondernéming volkómen zeker te gaan, en voor te kómen, dat myn verraad nooit ontdekt kan worden . . . . Doch dit baard my geene

de

de minſte zwárigheid . . . Ik zal wel den een of anderen weg vinden, langs welke ik de zaak met de diepſte geheimhouding behandelen kan . . . en . . . daar ſchiet my, zo ik my niet bedrieg, al eene ſchóne gelégenhéid te binnen: —— De Heer Rr. J . . . . gebruikte laatst eene uitdrukking tegen my, die, nu ik ze van agteren wel inzie, my volſtrekt moet doen beſluiten, dat gy zelv geene andere Vuës heeft, als om my door een aanzienelyke ſomme gelds te willen omkópen, ten einde ik zynen Meester den Heer G. R. daar voor een' importante dienst zou doen, welke hy begrypt in myn magt te wézen: — Ik heb nu alleenlyk maar gelégenheid te némen, om my van de uitzigten of het oogmerk van Rr. Y . . . . ten dézen opzigte náder te informéren; —— en ik twyffel niet, of ik zal langs dézen kant de zaak al gevonden hebben. . . . Doch het zy hier meê hoe het wil; ik durv my al vast gerustelyk met dat aangenaam vooruitzigt vleijen, dat ik my wel eerlang uit alle myne ſchulden gered zien, en nog wel *zoo veel* capitaals overhouden zal, dat ik denkelyk aan zodánig een ſchelmſtuk, als ik nu door de nood gedrongen ben te plegen, nooit weer zal behoeven te denken . . . . Nooit zal zig ook naar alle waarſchynelykheid zo eene gelégenheid meer opdoen, als zig nu ter

my-

myner volkóme redding zo gunſtig aanbied; —— en daarom zal ik nu zorge drágen, dat ik er zo veel door prosperére, dat ik myn léven lang genoeg hebbe.... De Heer G. R. heeft alleen maar verwittigd te zyn van myne genégenheid om hem te willen behulpzaam wézen, —— en dan zal de rest van zelve wel volgen; ... terwyl ik aan myn kant my volkomen in ſtaat zie, om door mynen invloed en myne beſtieringen te bewerken, dat er onnoemelyke ſchatten van den Graav al van tyd tot tyd zonder ſlag of ſtoot in handen van G. R. vallen. —— Wel is waar; —— ik maak my daar door ſchuldig aan de godloosſte verradery en de ſchandelykſte ontrou, waar van men mogelyk ooit gehoort heeft: —— Ik breng den Graav daar door eene ſchade toe, die hy waarſchynelyk niet ligt zal vergéten: Ik maak daar door duizende van zyne onderdaanen geheel ongelukkig; —— Maar ik maak er ondertusſchen myn eigen fortuin door; en myn aanzien en myne Hóge Geboorte lyden niet, dat ik my dézen vetten Aal, het eenigst middel, waar door ik nu myn fatſoen volkómen bewáren, en my voor de anders onvermydelyke affronten myner Schuld-Eisſchers gelukkig bevryden kan, zou láten ontglippen. ——

[*De Lézer verbeelde zig verder, dat* SPHTHASHA *in tuſſchen zig bevlytigd om zyne voorgenóme verrádery op de gebeimſte wyze ten koste van de Eer en oúden Roem van den Graav, en het welzyn van deszelvs Ingezétenen ter uitvoer te brengen; —— dat hy in déze zyne onderném̃ing zo wenſchelyk ſlaagt, dat hy eene conſidéráble ſomme gelds van den Heer G. R. magtig word; — op die belovten, dat hy daar voor zorg zal dragen, dat gem: G. R. zo véle kostbáre goederen. en ryke eigendómmen, aan den Graav en deszelvs onderdánen toebehórende, gerust en zonder eenige vréze van tégenſtand zal kunnen wegnémen, dat dezelve déze Geld-ſomme tot zyne omkóping beſteed, meer dan honderdvoudig zal kunnen wéderkrygen: — En eindelyk, verbeelde zig de Lezer, dat* SPHTHASHA *aan déze zyne belovten ook zó getrou in 't vervolg voldoed, dat hy daar door de meeſte der Ingezétenen van den Graav in jammerlyke Elende dompeld, en zelfs aan de nakómeling ſchap overvloedige ſtoffe geevt, om dézen zynen ſchelmſchen handel nog bitterlyk te betreuren. — Terwyl de Lézer in de volgende t'Zamenſpaark zien zal, van welke listige drangrédenen hy zig bedie d, om den Goeden, en welménenden* TZLAUSKI, *nog al ſterker in zyne belangens, en tot eene volkóme goedkeuring zyner heimelyke oogmerken over te bálen; en zulks alleen door het bedriegelyk voorgéven, dat die bráve man, door zynen Raad in alles te volgen, eerſt regt aan deszelvs verpligting (die hy wist dat hem byzonderlyk ter harte ging) beantwoorden, de belangens van den Graav beyveren; en den welſtand van deszelvs onderdánen bevoorderen zou; — ſpárende hy in dit alles geene kragt van rédenen, om den oprechten en allerbeminnelykſten* TZLAUSKI, DIE GEEN ERG DENKT EN DUS GEEN ERG IN 'T HART HEEFT, *tégen den Graav; tégen alle deszelvs onderdánen; en tégen zyne Médevoogden ten ſterkſten aan-te-hitzen; — en den zelven in tégendeel voor den* TYRANNIGEN G. R. *zulke gunſtige gevoélens by aanhoudenheid te doen koesteren, als noodzákelyk wáren om zynen ſnóde oogmerken wel te zien gelukken.*]

Men verwachte de derde en vierde t'Zámenſpraak, uitmakende het twéde, en laatſte ſtukje, zo ſpoedig mogelyk.